

Pospešimo realizacijo strateških projektov

"Časovnica se zamika, vendar se ne bojim, da do realizacije ključnih projektov ne bi prišlo," pravi Damijan Perne, predsednik Sveta gorenjske regije.

stran 5

Predolgo čakamo razpise

"Veliko več denarja bi lahko prejeli iz evropskih skladov, če ne bi bilo zamude pri objavi razpisov," pravi Bogo Filipič, direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske, BSC Kranj.

stran 3

Gorenjska Gremo gor.

ČASOPIS O RAZVOJU GORENJSKE

GG

Počrpanih slabih 70 milijonov evrov

Regionalni razvojni program Gorenjske 2007-2013 predvideva za 1,5 milijarde evrov investicijskih projektov. Vsaj 500 milijonov evrov ali desetino vsega Sloveniji namenjenega denarja EU, naj bi pridobila Gorenjska. V prvih dveh letih je rezultat, kljub skromnemu številu razpisov, v okviru pričakovanj pripravljavcev programa. Po drugi strani so mnogi pričakovali več.

BOŠTJAN BOGATAJ

Kranj - Do 1. oktobra letos je po podatkih, ki jih imajo zbrane na Regionalni razvojni agenciji Gorenjske, BSC Kranj, Gorenjska prek javnih razpisov za evropski denar uspešno pridobila 70 milijonov evrov za sofinanciranje razvojnih projektov. "Prijavljenih projektov je bilo v tem času, predvsem pa v zadnjih mesecih, še veliko več, vendar rezultatov še ni in jih ne moremo napovedovati. Zato bo rezultat zagotovo še veliko boljši," pojasnjuje Edita Granatir Lapuh, namestnica direktorja BSC Kranj.

Milijonska številka sama po sebi ne pove nič, glede na zastavljene cilje pa je ugodnejša od pričakovanj. V dveh letih so gorenjske občine, podjetja, ustanove, institucije, razvojne agencije, ... uspele pridobiti 12,5 odstotka vseh razpisanih sredstev Evropske unije v Sloveniji in tako preslegle zastavljen cilj (deset odstotkov). Gorenjska je za realizacijo projektov iz razvojne-

"Za mnoge Gorenjce je Gorenjska najlepši del sveta. Brez pogledov na hribe bi težko živeli," menijo mnogi, drugi pa, da bi se regija lahko razvijala hitreje. I FOTO: TINA DOKL

ga programa lahko sodelovala le na približno 34 razpisih. "V razvojni agenciji smo sicer zadovoljni, vendar za nekatere vsebine iz našega programa do sedaj ni bilo primernih razpisov oziroma so bile določene vsebine razdrobljene na več razpisov. Tako določenih strateških projektov nismo uspeli prijaviti oziroma razpisni pogoji niso bili prilagojeni potre-

bam regije in našim podjetjem," pojasnjuje Bogo Filipič, direktor razvojne agencije, Granatir Lapuhova pa dodaja, da so se ministrstva premalo usklajevala z lokalnim nivojem: "Nekajkrat so naše pripombe upoštevali, drugič spet ne. Bolj usklajeni bi zagotovo lahko pridobili več denarja Evropske unije, kar bi moral biti naš skupni cilj." "Večkrat imamo obču-

tek, da je bolj pomemben nek projekt zavrniti zaradi slovnične napake v tekstu, napake v izračunu, napake v označbi projekta, kot pa ga odobriti in s tem investitorjem omogočiti črpanje evropskih sredstev. Zato verjamem, da bi lahko pridobili še več denarja iz Evropske unije," je prepričan Filipič.

▶ 3. stran

Pet investicij v pet gorenjskih mest

Projekt Sejem bil je živ, ki ga sofinancira Norveški finančni mehanizem, se ob koncu leta zaključuje.

BOŠTJAN BOGATAJ

Kranj - Jeseni 2006 je Odbor Norveškega finančnega mehanizma potrdil projekt Sejem bil je živ, s katerim je pet gorenjskih mest prejelo skupaj 1,2 milijona evrov subvencij za obnovo petih objektov in pomoč pri oživljanju starih mestnih jeder. Večina investicij je danes zaključenih. V Kranju so pred letom odprli Kranjsko hišo, skoraj istočasno v Radovljici Linhartovo dvorano v radovljiški graščini, letos spomladi so odprli Trg pred Ruardovo graščino v sklopu muzejskega kompleksa Stara Sava na Jesenicah, zgodaj jeseni Kulturni center v Trzinu, čez nekaj dni se bo zaključila še zadnja v vrsti investicij - obnova Sokolskega doma v Škofji Loki.

"Cilj projekta je oživljanje starih mestnih jeder. Ker vemo, da za oživitev starih mest niso dovolj le investicije in prenova kulturne dediščine, smo v projekt z novim pristopom in norveškimi izkušnjami v sodelovanju vključili tudi prebivalce, obiskovalce, podjetnike, mlade in druge," pravi Barbara Špehar, vodja projekta iz Regionalne razvojne agencije Gorenjske. Zanimivo je, da so se tudi norve-

ški mentorji, ki že imajo izkušnje in znanja o oživljanju mest iz svoje regije Hedmark, učili in prenašali izkušnje gorenjskih mest na Norveško.

Kljub temu da bo ob koncu leta projekt formalno zaključen in načrtovane obnove stavb dokončane, čaka občinske uprave, meščane, društva, podjetnike in druge še veliko dela pri oživljanju starih mestnih jeder. Na to temo je bilo v sklopu projekta izvedenih več delavnic, kjer so vsi prej naštetih ugotavljali, kaj je še treba storiti, da bi njihova mesta oživela in zaživela. Na mnoga neodgovorjena vprašanja, kot na primer, ali naj se mesta usmerijo v kulturo in turizem, ali je bolje vlagati v obnovo stavb ali ljudi, ali naj mesta sodelujejo ali konkurirajo pri pripravi odmevnih prireditev in podobno, pa bo med drugim odgovorila zaključna konferenca, ki jo nameravajo pripraviti v naslednjih mesecih. Na njej naj bi javnosti predstavili rezultate projekta in sporočili, kaj se je dogajalo pri posameznih investicijah, kaj so mesta dosegla in ali so danes bolj živa kot pred leti.

▶ 16. stran

TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Ministrstvo še ni izdalo pogojev

Država je nameravala v gospodarska središča vložiti 39 milijonov evrov, na Gorenjskem so jih pričakovali vsaj 25. Zaenkrat iz tega naslova ni bilo niti evra.

stran 9

TALENTI

Vnuki bodo učili dedke in babice

Projekt Stari starši in vnuki je namenjen promociji in razvoju digitalne pismenosti med populacijo nad 55 let. Mladi bodo starejše učili brskanja po internetu in uporabe elektronske pošte.

stran 10

TURIZEM

Vloženih 30 milijonov evrov

Gorenjska je pridobila 8,6 odstotka vseh sredstev, ki jih potrebuje za realizacijo projektov, predvidenih v Regionalnem razvojnem programu Gorenjske za področje turizma.

stran 11

PODEŽELJE

Pogumno v razvoj podeželja

Gorenjska sledi razvojnim smernicam širšega evropskega prostora, kot je pristop v čezmejno sodelovanje in tudi pristop v LEADER območje v Sloveniji.

stran 13

RAZVOJ

Čezmejno sodelovanje z Avstrijo

Skupna vrednost programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Avstrija 2007-2013 obsega 74 milijonov evrov, od tega delež evropskih sredstev predstavlja 85 odstotkov. Sodelujejo lahko projekti, katerih znesek sofinanciranja bo od 30 tisoč do tri milijone evrov, po vsaj en partner mora biti iz Avstrije in Slovenije. Gorenjska je v koordinaciji regionalne razvojne agencije na razpis v začetku oktobra prijavila sedem regijskih čezmejnih projektov v skupni vrednosti 14,5 milijona evrov, prek katerih želijo uresničevati predvsem cilje Gorenjske na področju turizma, kulture, podeželja z manjšimi investicijami, kot so ureditev parkirišča za pohodnike v Žirnici, planinski center na Zelenici in podobno. B. B.

Čezmejno sodelovanje z Italijo

Program čezmejnega sodelovanja Italije in Slovenije je vreden 120 milijonov evrov. Gorenjska bo v koordinaciji regionalne razvojne agencije na prvi razpis prijavila več strateških projektov, prek katerih naj bi Gorenjska pridobila pet milijonov evrov. V sklopu strateških projektov bodo konkretno reševali investicijske potrebe v regiji, kot je na primer povezovanje kolesarskih stez med Italijo in Slovenijo (občina Kranjska Gora naj bi dobila denar za izgradnjo dvokilometrsko kolesarske steze do meje z Italijo), revitalizacija arheološkega najdišča v Mošnjah in podobno. Gre za manjšo infrastrukturo, ki je dobrodošla in hkrati tako draga, da se občine samostojno za njih ne odločajo. Med pripravljenimi projekti so tudi projekti eko turizem (opazovanje ptic, foto lov, ribolov in podobno), projekt Odprti muzej (selitev Gorenjskega muzeja in siceršnja večja dostopnost do muzejev), s projektom Motor pa naj bi zagotovili mrežo specializiranih svetovalcev za oblikovanje turistične ponudbe in turističnih investicij (za investicije v apartmajске hiše, sobe, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ...). B. B.

Tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost

Kazalniki	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
Rast dodane vrednosti/zaposlenega v EUR (vir: UMAR)	26.638 EUR (2004)	27.559 EUR (2005)	37.000 EUR (enako kot rast BDP)
Število novoustanovljenih podjetij/ leto (vir: SURS)	493 (2003)	1001 (2006)	500

Talenti in toleranca

Kazalniki	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
% zaposlenih z visokošolsko izobrazbo v gorenjskem gospodarstvu (vir: SURS)	12,8 % (2005)	13,2 % (2006)	20 %
% brezposelnih vključenih v programe zaposlovanja APZ (vir: ZRSZ OS Kranj)	43 % (2005)	84 % (2007)	50 %

Turizem

Kazalniki	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
Število prenočitev -4% letna rast se predvideva v RNUTS 2007-2011 (vir: SURS)	1.460.276 (2005)	1.479.922 (2007)	2.000.000
Število turistov - 6% letna rast se predvideva v RNUTS 2007-2011 (vir: SURS)	499.522 (2005)	516.410 (2007)	800.000
Število delovnih mest v gostinstvu in turizmu (področje H po SKD, vir: ZRSZ); 1.000 novih delovnih mest	3.543 (2005)	3.527 (2006)	4.500

Podeželje

Kazalniki	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
Število registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (vir: UE)	394 (2005)	464 (2007)	500

Počrpanih slabih 70 milijonov evrov

1. stran

Nekateri veliki strateški projekti, kot so GRE.GOR, GORKI in eRegija, še vedno niso v fazi končne izvedbe. Trenutno se pripravlja izdelava potrebne dokumentacije, ki bo omogočila realizacijo in pravilno črpanje denarja iz EU. "V minulih dveh letih bi Gorenjska zagotovo lahko počrpana več denarja iz evropskih skladov. Poglejmo primer projekta GRE.GOR, kjer se je Ministrstvo za gospodarstvo več kot dve leti odločalo, pod kakšnimi pogoji bodo podeljevali denar za gradnjo tehnoloških parkov, inkubatorjev, poslovnih in logističnih con, ..., na koncu pa objavila le en razpis s pogoji, ki so odvrnili podjetja in investitorje," o razlogih, da Gorenjska ni dosegla še ugodnejšega rezultata pri črpanju evropskega denarja, pravi Bogo Filipič in nadaljuje: "Projekt GRE.GOR je zastal, saj v prvem razpisu Iskratel, ki naj bi sodeloval pri razvoju IKT tehnološkega parka v Kranju, ob nelogičnih in za investitorja nesprejemljivih razpisnih pogojih ni bil motiviran, da bi financiral razvojno sicer zelo pomemben projekt za regijo. Kljub množici sestankov nam ministrstva ni uspelo prepričati, da gospodarske družbe pod njihovimi pogoji ne bodo pripravljene vlagati v največje ter z vidika regije in države najpomembnejše projekte. Projekt GRE.GOR je skupaj z osmimi drugimi razvojno pomembnimi projekti dobil mesto tudi v Razvojni resoluciji RS do leta 2023, vendar v dveh letih od njene objave niti eden še ni šel v izvedbo. To potrjuje naše prepričanje, da je na gospodarskem ministrstvu nekaj hudo narobe."

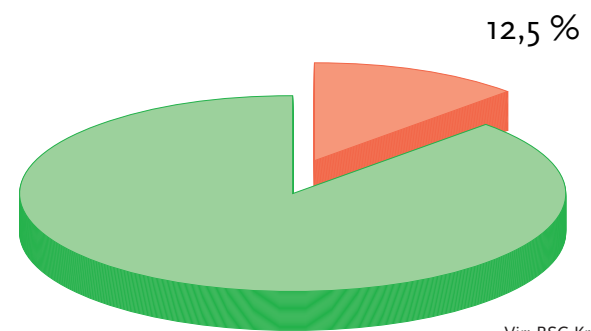
Del projekta GRE.GOR je tudi izgradnja tehnoloških parkov v javno-zasebnem partnerstvu in novih poslovnih con. Za te investicije na istem ministrstvu še pripravljajo razpisne pogoje. V regionalni razvojni agenciji upajo, da bodo pogoji sodelovanja in sofinanciranja v tem primeru ugodnejši in bo gorenjsko gospodarstvo imelo dovolj razlogov za sodelovanje. Po drugi strani pa ugotavljajo, da se je pri projektu GORKI - Gorenjska komunalna infrastruktura (ob reki Savi, saj projekt štirih občin na Škofjeloškem - Urejanje porečja Sore - vodi Razvojna agencija Sora in je vloga bila že oddana v pregled) - splačalo čakati. "Za projekt GORKI je bilo na začetku odobrenih okoli 50 milijonov evrov subvencij za kana-

lizacijo in čistilne naprave ter 12 milijonov evrov za primarne vodovode. Spisek želja in potreb občin je bil precej večji, zato smo skoraj leto dni vztrajali, da se temu delu Gorenjske odobri več sred-

dogoročni rezultat projekta pa je pametni digitalni števec električne energije v vsakem gorenjskem gospodinjstvu, ki bo omogočal daljinsko odčitavanje, obdelavo in prikaz porabe elektrike,

ropskem razpisu ni mačji kašel in to dobro vedo v občinah. Ko zasebnega investitorja privabimo in mu razložimo, kako razpisi potekajo, kaj vse je potrebno za sodelovanje na projektih, marsi-

Delež pridobljenih razvojnih sredstev EU na Gorenjskem glede na Slovenijo v letu 2007 in 2008

Vir: BSC Kranj, oktober 2008

stev za investicije. Skupaj z Ministrstvom za okolje in prostor smo prišli do kompromisnega predloga v znesku približno 65 milijonov evrov za kanalizacijo in čistilne naprave in dobrih 18 milijonov evrov za vodovod. V enem letu smo tako pridobili 21 milijonov evrov, vendar moramo v zakup vzeti tudi enoletno zamudo pri izvajanju projekta," pojasnjuje Filipič.

Dograjevanje širokopasovnega omrežja

Gorenjska ima z izjemo gorskih območij relativno dobro pokritost s širokopasovnim omrežjem, nadpovprečno koncentracijo informacijsko-komunikacijske industrije ter znanje, kadre in ambicijo, da bi postala prepoznavna po novih tehnologijah. Na tem področju se je Gorenjska odločila za strateški projekt eRegija, prek katerega zadnji dve leti razvija portal eGorenjska in tehnološke rešitve, ki bodo omogočale dostop do njega preko televizijskega sprejemnika. "Po drugi strani so nekatere občine uspeli na evropskih razpisih za dograjevanje širokopasovnega omrežja. Občini Gorenja vas-Poljane in Železniki bosta tako gradili omrežje na področjih, kjer sicer ponudniki nimajo interesa za gradnjo. Lahko pa bi se na te razpise prijavilo več občin, predvsem pa bi občine lahko naredile več za podeželska območja in same vložile v brezžične širokopasovne povezave, saj te investicije niso visoke," meni Bogo Filipič. V sklopu eRegije je treba omeniti tudi razvoj t. i. pametnega merjenja energentov pri uporabnikih, to je gospodinjstvih in podjetjih. Pilotne aktivnosti bodo financirane iz evropskih virov preko projekta AlpEnergy (Program Območje Alp),

vode, plina, toplote in drugih energentov ter s tem uporabnikom omogočal spremljanje porabe in stroškov, distributerjem pa nadzor in uravnavanje porabe ter nabave energentov.

Med regionalnimi strateškimi projekti je Gorenjska uspela pridobiti tudi LEADER sredstva za razvoj podeželja oziroma za upravljanje projekta Lokalne akcijske skupine (LAS) "Gorenjska košarica" in loškega pogorja. Projekti na tem področju so za letos že izbrani, na leto (do leta 2013) bo razvoju podeželja Gorenjske namenjenih okoli 400 tisoč evrov. Razen ključnih strateških projektov je s pomočjo (tudi) evropskega denarja zaživela regijska štipendijska shema, ki jo od lani ne sofinancirajo več občine, ampak denar poleg podjetij prispeva Evropski socialni sklad. Žal se je izvedba letos, predvsem po krivdi Ministrstva za delo, nekoliko spridila. V prihodnjih letih bo za štipendije na voljo veliko več denarja.

Premalo sodelovanja med državo in lokalno skupnostjo

Regionalna razvojna agencija Gorenjske je bila zadolžena za pripravo regionalnega razvojnega programa, ki je temelj črpanja denarja iz evropskih virov. "Naša naloga je, da gredo ključni projekti naprej, hkrati pa pomagamo pri razvoju drugih projektov iz razvojnega programa. Imamo sedem regionalnih menedžerjev za ključna področja, ki z informiranjem in spodbujanjem nosilcev projektov pomagajo k realizaciji," pojasnjuje Edita Granatir Lapuh. Ugotavlja, da potencialni prijavitelji, investitorji niso dovolj seznanjeni z možnostjo sodelovanja pri evropskih projektih in dodaja: "Sodelovanje na ev-

koga ni več nazaj. Pomembno je vedeti, da mora imeti vsak, ki želi sodelovati na razpisu, pripravljen projekt z vso potrebno dokumentacijo, ki pa predstavlja tudi velik strošek."

"Na nekaterih področjih smo dobro delali, na drugih pa imamo zamude in gre (pre)počasi naprej. Tak primer je pri glavnem projektu razvoja človeških virov, ustanovitvi univerze na Gorenjskem. Dolgo časa je bila regionalna razvojna agencija edina, ki je idejo in projekt potiskala naprej, v zadnjih mesecih pa je k tej ideji pristopilo podjetje Elektro Gorenjska. Zdaj smo končno dosegli, da je ta projekt podprl tudi Svet Mestne občine Kranj, ki mora zagotoviti prostorske pogoje za izgradnjo univerzitetnega kampusa na Zlatem polju. V nadaljevanju pričakujemo, da se bodo v pripravo in izvedbo projekta, predvsem po krivdi Ministrstva za delo, nekoliko spridila. V prihodnjih letih bo za štipendije na voljo veliko več denarja.

Sogovornika ugotavljata, da je bilo v regiji v zadnjih dveh letih premalo sodelovanja gospodarstva pri razvojnih projektih. Pri pripravi razvojnega programa je bilo veliko pozitivne motivacije, po objavah razpisov pa sodelujoča podjetja opažajo, da veliko projektov ni možno realizirati v zastavljenih okvirih, zato je motivacija upadla. Kljub zgornjim besedam pa velja, da Gorenjska sledi zastavljenim ciljem, realizacija je danes najbolj vidna pri projektih gradnje ali obnove turistične infrastrukture in pri izvajanju občinskih in regionalnih projektov, ki se financirajo iz naslova Razvoja regij.

PODPORNE INSTITUCIJE

Predolgo čakamo razpise

"Veliko več denarja bi lahko prejeli iz evropskih skladov, če ne bi bilo zamude pri objavi razpisov," pravi Bogo Filipič, direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske, BSC Kranj.

BOŠTJAN BOGATAJ

Pred dvema letoma je bil Regionalni razvojni program Gorenjske 2007-2013 sprejet z veliko odličnimi napovedmi o pospešenem razvoju regije in velikih vložkih Evropske unije. Ste po dveh letih zadovoljni z narejenim, gre tako, kot ste si zamislili v razvojni agenciji?

"V razvojnem programu je bilo identificiranih za približno 1,6 milijarde evrov projektov, od tega smo predvideli, da bi Gorenjska morala dobiti iz evropskih virov približno 500 milijonov evrov. Povedano drugače, zastavili smo si cilj, da mora Gorenjska glede na našo velikost in takratno razvitost pridobiti vsaj deset odstotkov vseh Sloveniji odobrenih sredstev iz Evropske unije. Slovenija si je izpogajala dobrih pet milijard evrov, zato je naš logičen cilj 500 milijonov evrov. Ugotovljamo, da smo v prvih dveh letih sledili zastavljenemu cilju, pri izvedbi pa imamo še vedno veliko pripomb. Žal nas tisti, na katere letijo, vse premalo poslušajo oziroma delajo po svoje."

Govorite o odnosu regije do države?

"Velik minus črpanja evropskega denarja, kljub temu da na Gorenjskem sledimo zastavljenim ciljem, je v tem, da precej razpisov, preko katerih se deli evropski denar, zamuja pri objavi ali pa še vedno niso znana dokončna navodila. To pomeni, da projektov sploh ni mogoče pripraviti in prijavit. Ob objavi pa še opažamo, da zaradi razpisnih pogojev podjetja, inštitucije in tudi občine ne želijo sodelovati. Poglejmo primer projekta GRE.GOR, prek katerega bi morali narediti gospodarski razvojni preboj. Projekt bi lahko že izvajali, če bi bili sprejemljivi in gospodarsko logični pogoji, s tem pa tudi vsa ostala pravila in postopki že prej dogovorjeni in jasni. Po drugi strani se ves čas trudimo, da bi tudi iz drugih evropskih programov (Interreg, čezmejni programi z Avstrijo in Italijo, drugi EU programi) dobili nekaj denarja in lahko rečem, da smo glede na konkurenco uspešni. Največji problem pa ostaja in se ponavlja: mi pripravimo projekt do prijave na razpis, potem pa čakamo na razpis."

Kaj bi morali pripravljavci razpisov, torej ministrstva storiti, da bi bilo črpanje učinkovitejše?

"Predvsem bi morala država pravočasno usposobiti svoje institucije za črpanje denarja, ker so posredniki med Evropsko unijo oziroma njihovimi skladi in pripravljav-

Bogo Filipič, direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjska, BSC Kranj | FOTO: GORAZD KAVČIČ

ci ter izvajalci projektov, torej med viri in koristniki na terenu. Po drugi strani bi morali že pred letom 2007 jasno definirati izhodišča za pripravo projektov in kriterije za sodelovanje na javnih razpisih, saj ni sprejemljivo, da se določene zahteve in procedure dogovorijo šele v drugi polovici leta 2008, ko bi se morali projekti že polno izvajati."

Kako bi lahko rešili tovrstne zagate zdaj, po dveh letih?

"Menim, da bi vlada morala postaviti mrežo močnih regionalnih razvojnih agencij s transparentnim načinom financiranja in opredeljenimi nalogami. V tujini so takšne agencije visoko usposobljene razvojne inštitucije, ki vodijo in financirajo večje javne ali javno-zasebne projekte, s čimer razbremenjujejo lokalne skupnosti pri pripravi in izvedbi takšnih projektov. Na ta način bi se izognili zgoraj naštetim problemom. Dobili bi pravočasno pripravljene projekte, izboljšali njihovo kvaliteto, izboljšali poročanje, kontrolo nad izvedbo in podobno. Občine bi bili seveda partnerji, po drugi strani pa bi kot partner nastopala država, ki bi prek regionalnega telesa lažje izvajala za državo pomembne regionalne projekte in regionalno politiko. Dobrih praks na to temo je v tujini, kolikor hočete, samo videti jih je treba. Ne vem, zakaj pri nas na tem področju odkrivamo toplo vodo."

Kje se v tem času ni izšlo po načrtih in bi bilo lahko bolje? Ali danes že lahko govorimo, da je bil razvojni plan preoptimističen?

"Po letu in pol nove finančne perspektive bi težko rekel, da je bil naš plan preoptimističen. Prepričan sem, da se bo večina projektov tudi dejansko realizirala. Vedeti moramo, da v razvojnem programu niso le javni in javno-zasebni projekti, ampak tudi projekti zasebnih investitorjev, ki bodo ne glede na subvencije EU investirali v lasten razvoj. To od njih pričakujejo lastniki in narekuje tržišče, z dodatnimi subvencijami pa bi zagotovo lahko naredili več in hitreje za Gorenjsko."

Koliko bo na izvajanje projektov iz regionalnega razvojnega programa v prihodnje vplivala recesija?

"Gorenjska bo zagotovo čutila vpliv svetovne krize, ki se najprej kaže v gradbeništvu in avtomobilski industriji. Kar nekaj gorenjskih podjetij proizvaja sestavne dele za avtomobilsko industrijo in že sedaj čuti nižanje naročil. Manj bo tudi investicij v nepremičnine. Vsekakor bo to vplivalo na manjšo realizacijo tistega dela programa, ki se nanaša na zasebne projekte, zastopani pri javnih projektih in projektih občin ne pričakujem."

Ali je Slovenija v dosedanjih dveh letih na pravi poti črpa-

nja denarja iz evropskih skladov?

"Smo na pravi poti, vendar zamujamo s pripravo postopkov, procedur in organiziranostjo."

Pred nekaj leti ste k sodelovanju pri razvoju Gorenjske povabili vrsto strokovnjakov, med katerimi pa danes ni več toliko elana, zanimanja. Zakaj?

"Morda se zdi, da je situacija takšna, vendar tudi v okviru odborov regionalnega razvojnega sveta še vedno sodelujejo najbolj eminentni gospodarstveniki Gorenjske, ki se dogovarjajo o projektih in izrabli evropskih sredstev. Drži pa, da prihaja do slabe volje med njimi, saj so tudi gospodarstveniki pričakovali lažje poti za črpanje evropskega denarja za njihove projekte ter bolj logične in življenjske kriterije na razpisih."

Regionalna razvojna agencija Gorenjske, BSC Kranj, ki jo vodite, v sodelovanju z Ragorjem in Razvojni agencijo Sora, ostaja ključna podpora institucija razvoja na Gorenjskem. Katere naloge so vaše, kako jih izpolnjujete?

"Naše naloge so opredeljene v Zakonu o skladnem regionalnem razvoju. Smo posredniško telo med državo in lokalno skupnostjo. To so naloge, ki jih predpisuje država, na drugi strani pa usklajujemo interese občin in drugih institucij v regiji. V sklopu teh aktivnosti koordiniramo tudi delo drugih dveh agencij. Koordiniramo pa tudi razvoj regije skozi pomembna telesa, kot sta Svet regije in Regionalni razvojni svet. Odgovorni smo za pripravo regionalnega razvojnega programa, za njegovo spremljanje, za pripravo in izvedbo večjih razvojnih projektov (GORKI, GRE.GOR), zastopamo regijo na nacionalni ravni in se pogajamo za dodaten denar za večje ali manjše projekte. Hkrati pripravljamo projekte, ki jih je mogoče sofinancirati tudi iz drugih evropskih programov. Poskušamo odpreti čim več vrat za nepovratna sredstva, tako za lokalne skupnosti kot podjetja. Na kratko, oblikujemo 'kanale' za dodaten razvoj Gorenjske."

Upate napovedati, koliko denarja bo Gorenjska počrpala iz evropskih skladov prihodnje leto?

"Moja ocena je okoli 80 milijonov evrov, ker se bodo začeli končno izvajati tudi večji projekti, kot so GORKI, GRE.GOR, Planica in CERO. Več denarja bodo lahko črpala tudi podjetja, saj bo zanje objavljenih več razpisov. Morda bi morali letvico nastaviti na 100 milijonov evrov."

KRANJ

Kmalu nov regionalni razvojni svet

Regionalni razvojni svet Gorenjske, ki ga je vodil Janez Benčina, je Bogo Filipič, direktor Regionalne razvojne agencije Gorenjske (BSC Kranj), poleti razpustil, regija pa še danes nima novega razvojnega sveta. "Po novem zakonu o regionalnem razvoju je najvišji organ razvojnega odločanja postal Svet gorenjske regije oziroma župani, ki je hkrati tudi ustanovitelj regionalnega razvojnega sveta. Prvi razvojni svet sem imenoval sam, vendar to po novem zakonu, ki je bil sprejet v času ministra Ivana Žagarja, ni več mogoče," pojasnjuje Filipič. Pred sprejetjem omenjenega zakona je bil razvojni svet najvišji organ odločanja o razvoju, zadnji dve leti pa o prihodnosti območja odločajo župani. Direktor napoveduje, da bodo ustanovitev novega regionalnega razvojnega sveta v teh dneh obravnavali župani na Svetu gorenjske regije, v agenciji pa so že v skladu z zakonom pripravili akt o ustanovitvi, pa tudi poslovnik o delu novega regionalnega razvojnega sveta. Oblikovan je tudi predlog članov novega razvojnega sveta. B. B.

FOTO: GORAZD KAVČIČ

Regionalna razvojna agencija Gorenjske
BSC, Poslovno podporni center, d. o. o., Kranj
C. Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj
tel.: 04/2817 230
faks: 04/2817 249
info@bsc-kranj.si
www.bsc-kranj.si
www.gorenjska.org

RAGOR - Razvojni svet Gorenjske
Spodnji Plavž 24e,
4270 Jesenice
tel.: 04/5813 400
faks: 04/5813 411
info@ragor.si
www.ragor.si

Razvojni svet Sora
Spodnji trg 2,
4220 Škofja Loka
tel.: 04/5060 220
faks: 04/6202 200
info@ra-sora.si
www.ra-sora.si

Gorenjska Gremo gor je priloga Gorenjskega glasa

IZDAJATELJ
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

UREDNIK PRILoge

Boštjan Bogataj

STROKOVNA SODELAVKA

Meta Pirč (BSC Kranj)

OBlikovna ZASNOVA

Jernej Stritar, Tricikel

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič, Kaja Pogačar

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA

Mateja Žvižaj

Gorenjska Gremo gor je priloga časopisa Gorenjski glas št. 91, ki je izšla 14. novembra 2008 v nakladi 69.000 izvodov. Tisk: Set, d. o. o., Ljubljana. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor.

GORENJSKI GLAS je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 0771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 13, e-mail: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 (sprejem na avtomatskem odzivniku 24 ur dnevno); uradne ure: vsak delovni dan od 8. do 19. ure / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 22.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjske (enkrat letno) in devet lokalnih prilog / Tisk: SET, d. d., Ljubljana / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,25 EUR, letna naročnina: 131,25 EUR; Redni plačniki imajo 10 % popusta, polletni 20% popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 8,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/ 201 42 48.

PODPORNE INSTITUCIJE

Strateški cilji

CILJ 1: Ustvariti gospodarsko dinamično Gorenjsko regijo

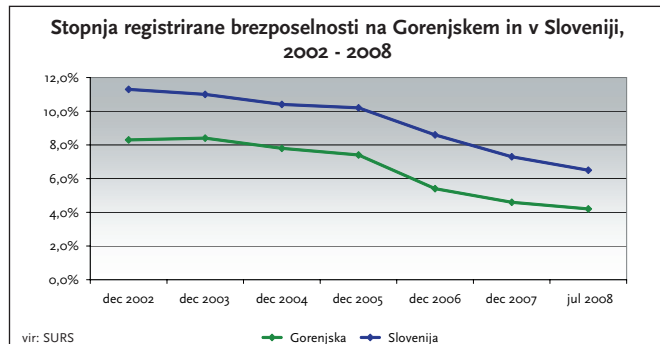
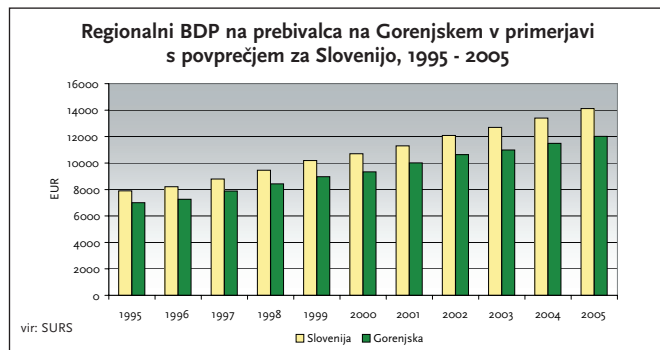
Kazalnik	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
Indeks BDP Gorenjske glede na Slovenijo (vir: SURS)	87 (2003)	85,1 (2005)	91

CILJ 2: Razvijati kakovostno usposobljene in ustvarjalne ljudi/ kadre

Kazalnik	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
Stopnja registrirane brezposelnosti (vir: ZRSZ OS Kranj)	7,4 % (2005)	4,2 % (2008)	5 %

CILJ 3: Ohraniti poseljenost alpske krajine ter čisto naravo

Kazalniki	Izhodišče	Zadnji podatek	Cilj 2013
Skupna ocena kakovosti Save, merjeno v Mednem (vir: ARSO)	2-3 (2003)	2 (2005, biološka ocena kakovosti)	1-2

Pospešimo realizacijo strateških projektov

DAMIJAN PERNE,
PRESEDNIK
SVETA GORENJSKE REGIJE

Svet gorenjske regije vodim od prevzema mandata župana, od konstituiranja sveta v sedanji sestavi (18 gorenjskih županov), ko sem spoznal ključne probleme in priložnosti Gorenjske. Tako kot večina regij se tudi Gorenjska sooča s problemom ravnanja z odpadki, s čiščenjem in odvajanjem komunalnih odpadkov, med ključne probleme sodi tudi izboljšanje konkurenčnosti in dodane vrednosti gorenjskega gospodarstva. Neizkoriščeni potencial vidim v turizmu, ki ne pozna občinskih meja, in strateško-logistični legi Gorenjske. Omenjene ključne probleme/izzive župani rešujemo skupno, skozi skupne razvojne projekte, kot so GORKI, GRE.GOR, Destinacijski management Gorenjske; CERO, s sodelovanjem na regionalni ravni, saj ne gre za težave ene občine, ampak izzive za kakovostno življenje vseh Gorenjk in Gorenjcev. Svet gorenjske regije je ključno regionalno usklajevalno in odločevalsko telo o prihodnjem razvoju regije. Konkretno na naših sejah sprejemamo izvedbene načrte Regionalnega razvojne-

Damijan Perne | FOTO: TINA DOKL

ga programa 2007-2013, ki so podlaga za črpanje evropskega denarja, seznam projektov za kandidiranje na posamezne razpise, razpravljamo in dajemo usmeritve regionalni razvojni agenciji pri nadaljnjem vodenju strateških regijskih projektov, kot so GORKI, GRE.GOR, LEADER, univerza na Go-

renjskem, ... Izvajalsko telo sveta regije je regionalna razvojna agencija. Žal se zatika pri strateških projektih, kot je GRE.GOR. Država do danes še ni dokončno vzpostavila sistema za izvajanje resolucijskih projektov, razpis, ki je bil objavljen, pa ne omogoča stroškovno upravičene kan-

didature Informacijsko tehnološkega parka Iskratel. Podobno je pri projektu GORKI, kjer so gorenjske občine pripravile svoj predlog investicij, ki se močno razlikuje od predloga Ministrstva za okolje, zato usklajevanja še potekajo. Časovnica se zamika, vendar se ne bojim, da do realizacije ključnih projektov ne bi prišlo. Pomembna skupna naloga je skrb za odpadke. CERO že 12 let poskuša doseči dogovor o ravnanju z odpadki na Gorenjskem. Lani nam je uspelo in zavedam se, da nam zmanjkuje časa. Projekt uresničevanja sistema ravnanja z odpadki bo zelo zahteven (vzpostavitev centra na območju Exoterma in ureditev regijskih deponij v Kovorju in na Mali Mežakli), vendar se kranjska občina zaveda svoje odgovornosti. Kot župan mestne občine Kranj in poslanec Državnega zbora delujem v interesu mestne občine kot regije in države. Verjamem, da lahko za Gorenjsko veliko naredimo, Kranj kot regijsko središče pa mora prevzeti pobudo pri regijskih projektih. Glavna naloga Sveta regije bo tudi v prihodnje pospešitev realizacije strateških projektov s pomočjo lobiranja na nacionalni ravni.

Za razvoj zgornje Gorenjske

STEVO ŠČAVNIČAR,
DIREKTOR
RAZVOJNE AGENCIJE
ZGORNJE GORENJSKE

Stevo Ščavničar

Razvojna agencija zgornje Gorenjske (RAGOR) deluje kot območna razvojna agencija zgornje Gorenjske, v povezavi z Razvojno agencijo Sora in BSC Kranj pa kot del regionalne razvojne agencije. Zasedujemo dva sklopa ciljev: v prvem skušamo zadostiti potrebam, ki se najboljše ali izključno lahko rešujejo na lokalni ravni, ali pa zasledujemo cilje regionalnega pomena in hkrati skrbimo za ustrezno povezavo lokalne in regijske ravni. Prednostne naloge na območni ravni so: aktivnosti, povezane z lokalnim podjetniškim centrom, sklop projektov lokalnih naročnikov ter usklajevanje razvojnih prizadevanj v koordinaciji sedmih županov zgornje Gorenjske, ki se jim je pridružil še tržiški. Izrazito lokalna naloga je vodenje turistične informacijske pisarne na Jesenicah. Vključitev v regionalno razvojno agencijo pomeni zasledovanje skupnega cilja treh razvojnih agencij, to je

specializacija po področjih in delitev dela; namen takega pristopa je preprečiti drobljenje kadrovskih zmogljivosti. RAGOR na območni ravni pokriva področje okolja, prostora in infrastrukture. Pomembnejši projekti na lokalni ravni, katerih nosilec je bil RAGOR, so: vzpostavitev enotnega geografskega sistema zgornje gorenjskih občin, ustanovitev Visoke šole za Zdravstveno nego na Jesenicah in pri vzpostavitvi rednega dela koordinacije županov, v sklopu katerega se redno vsak mesec sestaja

osem županov. Na regionalni ravni deluje RAGOR kot regionalni menedžer za področje okolja, prostora in infrastrukture; v tem sklopu je nastal projekt GORKI, ki ga v izvedbeni fazi vodi BSC Kranj, uspešno pa smo izvedli tudi prijavo projekta občine Bohinj - bohinjske kolesarske poti. Možnosti za izboljšanje dela je veliko. Menim, da bi morali bolj spremljati rezultate zaključenih projektov. Obstaja vrsta sicer uspešno izvedenih projektov, katerih razvojni in tudi kakršnikoli drugi pozitivni učinki so zanimivi. Spremljanje učinkov projekta bi namreč pripomoglo k prekinitvi prakse, ko v odločitvi za pristop k projektu prevladuje predvsem to, koliko sredstev lahko dobimo od EU. Tudi če EU (ali država) financira projekt v celoti, bi morala pri odločitvi o pristopu k projektu še vedno prevladovati ocena razvojnih učinkov takega projekta. V prihodnosti vidim RAGOR v sklopu regionalne agencije kot pomembne pokrajinske institucije, v okviru te pa vzpostavitev regijskega geoinformacijskega centra.

Znamo izkoristiti priložnosti

ROK ŠIMENC, DIREKTOR
RAZVOJNE AGENCIJE SORA

Rok Šimenc

Razvojna agencija Sora je poslovno podporni center za škofjeloško območje. Delujemo kot povezovalni člen med podjetniki, zbornicami, občinami in drugimi institucijami na področju gospodarstva, podeželja in trajnostnega razvoja. S paleto programov, ki se dotikajo razvoja podjetništva, obrtništva, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in človeških virov, si skušamo zagotoviti prodoren dostop do virov znanja in kapitala. Danes smo prepoznavni kot koordinator razvojnih in investicijskih projektov na lokalnem in regionalnem območju, s projekti se uspešno uveljavljamo tudi v evropskem okolju. Svoje delo širimo tudi na regijo, saj smo na Gorenjskem prevzeli eno od prioritarnih nalog - razvoj podeželja. Na ta način želimo povezati regijo na področju razvoja in tudi na področju kakovostnih pridelkov in izdelkov na podeželju. S partnerji smo pripravili dva čezmejna projekta - Tržne poti kakovostnih produktov pode-

želja - ko več, kaj ješ - ARCA BONITAS in Čebelja matica - skupna osnova čebelarjenja - APIS MELLIFERA CARNICA. Prepričani smo, da bomo z obema projektoma povečali prepoznavnost visoko kakovostnih izdelkov in pridelkov s podeželja. Delo nadaljujemo na treh področjih razvoja podeželja: turizmu, izobraževanju in skupino, ki združuje Gozd, les ter energijo. S tem bomo združili znanje in finančne vire, saj se moramo za hitrejši razvojni preboj združevati in pripravljati večje projekte.

Aktivno smo sodelovali pri ustanovitvi Lokalne akcijske skupine (LAS) za razvoj podeželja in pridobitvi LEADER območja loškega pogorja, kjer smo tudi administrativni in finančni vodja. S tem projektom želimo loškemu območju še naprej ohranjati eno vodilnih vlog v Sloveniji na področju razvoja podeželja. Aktivni smo na gospodarskem področju, kjer je naša glavna naloga nuditi priložnosti za hitrejši razvoj. S tem ciljem smo prevzeli vlogo za postavitve Tehnološkega parka za razvoj in obdelavo materialov s poudarkom na kovinah, lesu in polimerih. Skupaj z občinami na Škofjeloškem rešujemo oskrbo z vodo, čiščenje in odvajanje odpadnih voda s projektom Urejanje porečja Sore. Vlogi za pridobitev kohezijskih sredstev EU sta že oddani. S svojim delom se trudimo prispevati kamenček v sestavljanju mozaika vizije regije, lokalnega območja, podeželja in posameznika ter na ta način prispevati k razvoju in obstoju kakovostnih delovnih mest ter uveljavitvi gospodarsko uspešnega in prebivalcem prijaznega območja.

OBČINSKI PROJEKTI

Letos potrjeni vsi projekti

Na tretjem in četrtem evropskem razpisu za Razvoj regij so gorenjske občine uspele z vsemi projekti.

BOŠTJAN BOGATAJ

Letos je Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko razpisala dva razpisa za sofinanciranje projektov iz naslova Razvoja regij. Gorenjska je prijavila deset projektov (osem občinskih in dva regionalna) in z vsemi uspela prepričati strogo administracijo. Med bolj zanimive zagotovo spada gradnja Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani, ki ga Občina Kranjska Gora pripravlja od leta 2002, lani pa je zanj predsednik Vlade RS položil tudi temeljni kamen. Projekt je vreden 3,2 milijona evrov, od tega EU prispeva dobro polovico, nekaj bosta dodala še Ministrstvo za kulturo in Ustanova Avgusta Delavca.

"Slovenski planinski muzej je vsebinsko zasnovan kot osrednji hram slovenskega planinstva, ki bo skozi zgodovinsko pripoved prikazal razvoj planinstva in gorništvu pri nas," pojasnjuje vodja projekta Miro Eržen. Mlade bo seznanjal z gorskim svetom, življenjem v njem, tudi varnosti v gorah. Z aktualnimi dogodki s področja delovanja muzeja bo poizkušal zagotoviti, da bo obisk muzeja zanimiv za najširši krog obiskovalcev in bo na ta način pospešil razvoj turizma v Mojstrani, kar je tudi eden izmed pričakovanih ciljev projekta. Gradnja bo zaključena leta 2010.

Občina Škofja Loka se je lotila obnove Sokolskega doma na Mestnem trgu v starem mestnem jedru. Za drugo fazo obnove (prvo je sofinanciral norveški finančni mehanizem skozi projekt Sejem bil je živ), vredno skoraj 1,5 milijona evrov, so uspeli na razpisu pridobiti slab milijon evrov. Sokolski dom je objekt, ki ga bodo po obnovi namenili kulturi, hkrati bo dom velik korak naprej na področju turizma. Večna-

Slovenski planinski muzej bo osrednji hram slovenskega planinstva. | FOTO: MIRO ERŽEN

Gorenjske občine so na dosedanjih štirih razpisih uspele pridobiti 32 milijonov evrov, kar pomeni, da je od skupne vsote dobrih 59 milijonov evrov v evropski finančni perspektivi 2007-2013 ostalo malo in hkrati veliko denarja za pospešen razvoj občin in regije.

menski center bo povečal turistično atraktivnost regije in ustvaril nova delovna mesta, hkrati pa bo Sokolski dom oživel tudi staro mestno jedro. V obnovo je zajeta gradnja vhodne dvorane s pokritim atrijem, manjše spremeljajoče dvorane, toplotne postaje, dodatnih prostorov na podstrešju, vrtnega paviljona in drugo.

Večina projektov za ureditev kanalizacije

Največje število projektov ureja kanalizacijo ali komunalno infrastrukturo. Občina Bled gradi kanalizacijo in vodovod Bohinjska Bela. Vrednost projekta znaša 1,8 milijona evrov, od tega na denar iz EU odpade dobrih 1,27 milijona evrov. Z investicijo bodo dolgoročno rešili problem oskrbe z zdravim pitno

vodo v naselju in problem odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Občina Tržič gradi kanalizacijo Žiganja vas-Sebenje v vrednosti dobrega 1,8 milijona evrov, dobrega 1,27 milijona evrov bo prispevala EU. Investicija je le delček celovite prenove vodovodnega in kanalizacijskega omrežja. Sočasno z njo na področju Sebenj in Žiganje vasi občina gradi tudi sekundarno kanalizacijsko omrežje z dvema črpališčema.

Občina Bohinj namerava graditi sekundarno fekalno kanalizacijo na Ribčevem Lazu, kar bo ugodno vplivalo na okolje, saj se naselje nahaja v Triglavskem narodnem parku. Investicija bo ugodno vplivala tudi na krepitev turističnega gospodarstva ob jezeru. Razen kanalizacije bo občina zgradila še

javno razsvetljava in širokopasovno kabelsko omrežje, ki bo omogočilo občanom boljši dostop do interneta in spremljanje večjega števila televizijskih in radijskih programov. Vrednost projekta je dobrega 1,7 milijona evrov, sofinancerski delež EU pa znaša skoraj 1,2 milijona evrov. Občina Žirovnica s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj gradi fekalno kanalizacijo in obnavlja vodovodno omrežje v Vrbi in Breznici. Na ta način bodo oskrbeli 662 prebivalcev v obeh naseljih, investicija je vredna približno 1,1 milijona evrov (85 odstotkov neto vrednosti odpade na EU).

Na Jesenicah prek omenjenega razpisa obnavljajo komunalno infrastrukturo na Cesti Cirila Tavčarja, bolj natančno od križišča z regionalno pri slaščičarni Metuljček do križišča pri Spominskem parku. Prva faza projekta (vrednost dobrih 600 tisoč evrov) se že izvaja. Obnovili bodo zgornji stroj ceste, odvodnavanje, komunalne vode, cestno razsvetlavo ter pešpoti in zelenice. Uredili bodo tudi 26 parkirnih prostorov. Podobnega, a finančno bolj ambicioznega načrta so se lotili v Kranju. Mestna občina Kranj je projekt imenovala Prometna ureditev Slovenskega trga, vendar 3,2 milijona evrov iz evropskega sklada nakazuje, da gre za veliko večji projekt. Z njim bodo celovito prenovili ulice in ceste v upravnem delu mesta, 'notranji' prometni sistem pa infrastrukturno prilagodili optimalni prometni pretočnosti. Prenovljene bodo Stritarjeva ulica, ceste okoli Slovenskega trga, del Ljubljanske ceste, del Koroške ceste in del Gregorčičeve ulice. Obnovljeno bo tudi kanalizacijsko in vodovodno omrežje; pod Slovenskim trgom naj bi (izven projekta) gradili garažno hišo.

Regijsko v turizmu

BOŠTJAN BOGATAJ

Razen 26 projektov, ki jih skozi razpis za Razvoj regij financira Evropska unija, so gorenjske občine uspele tudi s štirimi regijskimi projekti. Prvo fazo projekta Kolesarska pot Bohinj EU financira s skoraj 438 tisoč evrov, kar predstavlja 85 odstotkov upravičenih stroškov. S projektom bo zgrajenih 11 kilometrov kolesarske steze med Bohinjsko Bistrico, Ribčevim Lazom in Srednjo vasjo. Letos je občina odkupila zemljišča, z deli naj bi začeli prihodnje leto. Nosilka projekta Gorenjska panoramska cesta je Občina Škofja Loka, 3,15 milijona evrov vreden projekt (1,8 daje EU) pa se je začel izvajati v občini Gorenja vas-Poljane, natančneje v Poljanah. S tem denarjem bodo v štirih občinah na Škofjeloškem oziroma na območju Škofjeloškega hribovja zgradili prvo etapo ceste, ki je v celoti dolga 88 kilometrov. Namen ureditve je celotna povezava turistične ponudbe na tem območju, na trasi pa bodo le rekonstruirali in modernizira-

li neustrezne odseke. Skupno bo urejenih 7,3 kilometra cest v vseh štirih občinah, dve panoramski točki in dva mostova.

Lani sta bila potrjena še projekta Sonaravni razvoj turizma na Gorenjskem, ki predstavlja nadgradnjo in vzpostavitev modela organiziranosti turizma na ravni regije in oblikovanje skupnih regijskih turističnih produktov. Projekt je vreden 390 tisoč evrov (274 tisoč evrov sofinancira EU) in se bo izvajal v vseh 18 gorenjskih občinah. Z njim naj bi povečali prepoznavnost in konkurenčnost destinacije Gorenjske na globalnem trgu. Cilj projekta Zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture je izdelava enotnega regijskega sistema za zajem in distribucijo podatkov s tega področja. S tem bo vzpostavljen operativni kataster za potrebe vzdrževanja infrastrukture, ki bo hkrati zadostil zahtevam zbirnega katastra. Izvajalec je bil že izbran, z delom pa se še ni začelo, saj Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko še ni dala soglasja.

Prvo etapo gorenjske turistično panoramske ceste so začeli graditi v Poljanah. | FOTO: BOŠTJAN BOGATAJ

Cesta Cirila Tavčarja na Jesenicah bo celovito urejena.

Veliko projektov ureja komunalno infrastrukturo, tudi na Breznici v občini Žirovnica. | FOTO: KAJA POGAČAR

Sokolski dom v Škofji Loki bo oživil staro mestno jedro, pozitivnih učinkov pa je še več.

MNENJA ŽUPANOV

Janez Fajfar, župan občine Bled

Na Občini Bled menimo, da so postopki za pridobivanje in koriščenje sredstev EU prezapleteni in birokratski, kar v znatni meri podraži vrednost investicije. Kljub temu smo se in se bomo še prijavljali na javne razpise. Z operacijo Kanalizacija in vodovod Bohinjska Bela je Občina Bled uspešno kandidirala na javnem razpisu za Razvoj regij. Vrednost investicije je ocenjena na 1,8 milijona evrov, od tega smo uspeli pridobiti 1,27 milijona evrov nepovratnega denarja. Želimo kandidirati tudi na javni razpis Obnova in razvoj vasi, ki ga je objavilo ministrstvo za kmetijstvo in se nanaša na obnovo vaškega jedra Bohinjska

Bela. Skupaj z Veslaško zvezo Slovenije in Veslaškim klubom Bled smo pridobili kandidaturu za izvedbo tekme svetovnega pokala v veslanju leta 2010 in svetovno prvenstvo leta 2011. Avgusta smo podpisali pogodbo o sofinanciranju projekta Veslaški center in ciljna regatna arena Zaka na Bledu. Predvidena vrednost investicije znaša 4,2 milijona evrov, od tega je 3,5 milijona evrov upravičenih stroškov, dobrih 700 tisoč pa bo kril investitor sam. Kandidirali bomo tudi za pridobitev sredstev iz kohezijskih skladov za energetsko učinkovito sanacijo obstoječih stavb, konkretno za Osnovno šolo Bled. Na po-

Janez Fajfar

dročju urejanja komunalne infrastrukture ostaja še vedno odprt problem obnove - novogradnje primarnega M kanala, ki poteka tik ob Blejskem jezeru in ga je okoljsko ministrstvo izločilo iz projekta GORKI.

www.bled.si

Franc Kramar, župan občine Bohinj

Občina Bohinj je letos prvič pridobila evropski denar za sofinanciranje razvojnih projektov, predvsem iz naslova Razvoja regij. Trenutno v občini izvajamo investicijo v kanalizacijski sistem v Stari Fužini, tik pred začetkom je investicija v kanalizacijsko omrežje na Ribčevem Lazu. Projekt je skupaj vreden 1,7 milijona evrov, od tega Evropska unija prispeva 1,2 milijona evrov. Urejena infrastruktura bo pomagala tudi pri dodatnem razvoju turizma, hkrati bomo uredili tudi javno razsvetlavo in širokopasovno omrežje. Tretji projekt, ki se izvaja pri nas, je regijskega značaja - Kolesarska pot Bohinj, natančneje od

Bohinjske Bistrice preko Stare Fužine do Srednje vasi. Za ta projekt smo uspeli pridobiti 438 tisoč evrov iz EU. Letos smo pripravili projekt in odkupili potrebna zemljišča.

Sistem črpanja evropskega denarja je za občine nepraktičen in slab, saj investitorja zavezuje, da mora naprej izvesti investicijo in plačati račune, šele nato lahko pridobi dodeljena sredstva. To občinam povzroča velike likvidnostne težave, saj mora skoraj vsaka najeti kredit, ki pa so v času finančne krize vedno dražji in jih je težje pridobiti. Sistem bi lahko dodatno izboljšali, če bi bil denar neposredno nakazan obči-

Franc Kramar

nam, saj bi se njihova uporaba izkazala za bolj praktično. Sedanje črpanje denarja iz evropskih skladov večini občin, predvsem pa manjšim, onemogoča normalno finančno poslovanje.

www.obcina.bohinj.si

Franc Čebulj, župan občine Cerklje

Občina Cerklje na Gorenjskem je že na prvem razpisu uspešno pridobila 850 tisoč evrov za obnovo Petrovčeve hiše. Celotna vrednost projekta, obnova in oprema, je sicer vredna 1,5 milijona evrov. V Petrovčevi hiši bo nova občinska knjižnica, muzej z razstavnim prostorom in turistično-informacijski center.

Sistem črpanja sredstev iz strukturnih skladov ne sledi regionalni razvojni politiki Gorenjske, saj je naša Občina dvakrat kandidirala za gradnjo sekundarnega dela kanalizacije na Zg. Brniku, vendar iz političnih razlogov Svet regije (župani) ni potrdil možnosti, da bi Služba Vlade RS za lokalno

samoupravo in regionalno politiko odobrila črpanje preostalih 800 tisoč evrov, ki pripadajo občini po določitvi Sveta regije. S tem podajam odgovor, zakaj nismo uspešni pri črpanju sredstev iz strukturnih skladov. Ne le Gorenjska, ampak celotna država.

Sistem razdelitve, kar sem že uvodoma omenil, je nekonsistenten in nerazvojen, ker se sredstva po sklepu Sveta regije (osebno sem bil proti sklepu) delijo po številu prebivalcev v občini (glavarina). Po drugi strani marsikatera občina nima pripravljene popolne dokumentacije, ki je osnova za črpanje denarja iz strukturnih skladov. Pri črpanju

Franc Čebulj

sredstev iz kohezijskih skladov, kjer bi občina lahko sodelovala pri projektu GORKI, se bojim, da so oblike preveč neuskladjene, ministrstvo pa tako počasno, da bo denar dostopen šele v letih 2011, 2012 ali nikoli.

www.cerklje.si

Milan Čadež, župan občine Gorenja vas-Poljane

Občina Gorenja vas-Poljane izvaja projekt gradnje komunalne opreme gospodarske cone Dobje, ki ga delno financira Evropski sklad za regionalni razvoj. Dela obsegajo gradnjo uravnane platoja, ceste, kanalizacije, vodovoda, električnih vodov in transformatorske postaje, kablesko komunikacijskih vodov, telekomunikacijskega razvoda, priključka na regionalno cesto in javne razsvetljave. Skupna pogodbeno vrednost znaša skoraj 1,3 milijona evrov. Pričakujemo, da bo izvajalec del skladno s terminskim planom vsa dela izvedel do junija 2009. Vsa zemljišča v coni so bila na javnem razpisu že oddana podjetnikom,

ki v prihodnjem letu načrtujejo začetek gradnje svojih poslovnih objektov. V sklopu regijskega projekta štirih občin škofjeloškega območja Izgradnja I. etape Gorenjske panoramske ceste se kot prva od investicij izvaja rekonstrukcija lokalne ceste Poljane-Javorje, odsek od križišča z regionalno cesto do pokopališča Poljane. V sklopu rekonstrukcije je zajeta obnova in razširitev ceste v dolžini 500 metrov z odvodnjavanjem in gradnjo pločnikov, dveh avtobusnih postajališč ter javne razsvetljave. V letu 2009 pristopamo še h gradnji širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij na območju občine, v sklopu katerega

Milan Čadež

je predvidena gradnja optičnega omrežja na območju 31 naselij, kjer dostop do širokopasovnega omrežja sedaj ni mogoč. V ta namen je občina pridobila sklep o dodelitvi dobrih dveh milijonov evrov nepovratnih sredstev.

www.obcina-gvp.si

Peter Torkar, župan občine Gorje

Po več kot letu in pol priprav smo avgusta v Gorjah začeli graditi kolesarske steze in poti za pešce z rekonstrukcijo državne ceste Zgornje Gorje-Krnica. Največja investicija v občini je vredna več kot 1,5 milijona evrov, investitorja sta Občina in Direkcija RS za ceste (DRSC). Občina je na razpisu pridobila dobrih 650 tisoč evrov evropskega denarja, 578 tisoč evrov jih bo zagotovila sama, dobrih 630 tisoč evrov pa bo prispevala država oziroma DRSC.

Gradnja poteka večfazno. Začeli smo na trasi Podhom-Spodnje Gorje, nadaljevali bomo z ureditvijo kolesarskih stez in poti za pešce in rekonstrukcijo državne ceste v dolžini 600

metrov na trasi skozi Zgornje Gorje, ko bomo uredili še poti proti Poljšici. Četrta faza, kjer so vključena dela na državni cesti, se bo začela spomladi prihodnje leto. Zaključek del pričakujemo septembra 2009. S projektom pridobivamo novo komunalno in prometno infrastrukturo, urejeno okolico, s tem pa višjo varnost in priložnost za dodaten razvoj turizma.

Pogoji koriščenja denarja EU so strogi in birokratski. Občine so prevečkrat prepuščene same sebi, nimajo ustreznih kadrov, pomoč veliko stane. Menim, da bi tovrstno pomoč morali organizirati v sklopu lokalnih podpornih centrov, s čimer bi nam olajšali dostop

Peter Torkar

do tega denarja in sočasno poskrbeli za pravilno in transparentno porabo. Kljub temu sem zadovoljen s predlogi Regionalne razvojne agencije Gorenjske in župani zgornje Gorenjske o delitvi evropskega denarja iz naslova Razvoj regij.

www.gorje.si

Tomaž Tom Mencinger, župan občine Jesenice

Občina Jesenice kot samostojna občina nastopa od leta 1995 in izvaja z zakonom predpisane naloge, posebno pozornost pa namenja izgradnji infrastrukture, vzpostavljanju pogojev za razvoj gospodarstva in izvajanju Strategije ekonomske in prostorske regeneracije Jesenic ter Strategije razvoja občine Jesenice, ki podpirajo enakomeren in skladen razvoj celotne občine.

Občina je načrtno začela s črpanjem sredstev evropskih skladov že v letu 2000 z ureditvijo novega dostopa do opuščeni zemljišč nekdanje železarne na Jesenicah in nadaljevala z rušitvijo starih, neuporabnih, objektov v t. i. Poslovni coni Jesenice. Skozi to obdobje smo pridobili

sofinanciranje evropskih sredstev za projekte Revitalizacija območja Fiprom - komunalna infrastruktura, Komunalna infrastruktura C. C. Tavčarja (1. faza), v sklopu regionalnih projektov pa za podjetniški inkubator na Jesenicah in vzpostavitev delovanja Razvojne agencije zgornje Gorenjske ter nekaj manjših projektov (Karavanke Natura 2000 in Sejem bil je živ). Za celostno načrtovanje in urejanje muzejskega kompleksa Stara Sava na Jesenicah smo pridobili del sofinanciranja tudi iz državnih sredstev.

Pridobivanje sredstev je izjemno zahtevna naloga, saj zahteva veliko predinvesticijskih aktivnosti in že pripravljeno projektno in investicijsko dokumentacijo ter sodelovanje in visoko strokovnost vseh vpletenih akterjev pri vsakem projektu. Občina Jesenice bo še naprej aktivna pri črpanju sredstev in tako pospešeno vzpostavljala pogoje za nadaljnji razvoj občine in regije.

Tomaž Tom Mencinger

www.jesenice.si

MNENJA ŽUPANOV

Milan Kocjan, župan občine Jezersko

Občina Jezersko, ki kot samostojna občina deluje zadnjih deset let, je zaradi skromnega proračuna omejena pri črpanju evropskih sredstev. To je eden glavnih razlogov, da se je v preteklih letih vključevala v projekte, ki so bili organizirani za več občin ali na regionalnem nivoju. Tako se je občina vključila v mrežo kolesarskih poti, ki je bila v letu 2000 zgrajena na območju Kamniško-Savinjskih Alp. Drugi projekt, v katerega se je občina vključila in preko katerega je posredno prišla do evropskega denarja, pa je projekt Karavanke NATURA 2000, katerega nosilka je bila Občina Tržič. V sklopu projekta je bilo zgrajeno razgledišče z

osnovnimi informacijami nad kamnolomom lehnjaka v dolini Komatevne.

Kot rečeno v uvodu, je Občina Jezersko v slabšem položaju glede možnosti pri črpanju evropskega denarja, kar je problem tudi drugih manjših občin. Kljub temu moramo po zakonu izvajati vse naloge in zagotavljati enake pogoje občanom kot večje občine. V tej luči pogrešamo domišljene rešitve, ki bi v okviru regionalnih projektov reševale skupne probleme večjega števila manjših občin. Ti problemi niso nujno finančno majhni, kot na primer, ureditev področja odpadnih voda v skladu z evropskimi standardi. V širšem regionalnem sodelova-

Milan Kocjan

nju, krepitvi regionalne priпадnosti in učinkovitem lobiranju se po našem mnenju na Gorenjskem skrivajo možnosti za bolj učinkovito in večje črpanje evropskih sredstev, kar dokazuje tudi dobra praksa drugod.

www.jezersko.si

Damijan Perne, župan mestne občine Kranj

Mestna občina Kranj je skladno s sprejetim Regionalnim razvojnim programom Gorenjske in izhodišči strategije razvoja mestne občine pripravila projektne predloge, s katerimi smo v zadnjem letu kandidirali za sredstva sofinanciranja. V sklopu Evropskega sklada za regionalni razvoj smo pridobili denar za ureditev kompleksa gradu Khislstein, ureditev komunalnih vodov na Tavčarjevi in Tomšičevi ulici v starem mestnem jedru in za prometno ureditev Slovenskega trga, ki obsega tudi ulice, ki se stekajo na trg, vključno z Jelenovim klanecem in predvidenim krožiščem pod klanecem. Izvedba treh projektov je za celovito

ureditev ožjega mestnega jedra zelo pomembna, kajti vsak izmed projektov rešuje enega izmed perečih problemov. Vsi projekti so v izvajanju, načrtujemo pa, da bodo končani do konca septembra 2009 oziroma v letu 2010. Na razpis smo prijaviili več projektov tudi z drugih področij, in sicer gradnjo večnamenske športne dvorane, obnovo Layerjeve hiše ter Centra za premično dediščino Gorenjske. Z uvedenim sistemom pridobivanja sredstev EU in državnega proračuna za izvajanje občinskih investicij smo zadovoljni. Mestna občina je sredstva v okviru t. i. kvote iz Razvoja regij izkoristila v največjem možnem obsegu. V zadnjem letu inten-

Damijan Perne

zivno pripravljamo tudi Strategijo razvoja MOK, v kateri so opredeljene ključne prednostne naloge našega nadaljnjega razvoja. Strateški projekti so v pripravi, zato ni bojazni, da razpoložljivih sredstev ne bi mogli izkoristiti.

www.kranj.si

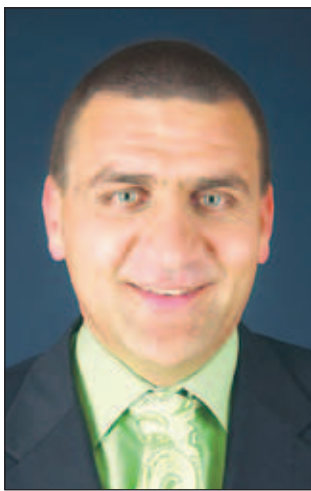
Jure Žerjav, župan občine Kranjska Gora

V Občini Kranjska Gora so bili v preteklosti izpeljani projekti, financirani iz sredstev EU kot del javne infrastrukture, po principu javno-zasebnega partnerstva ali kot vlaganje sredstev EU v gospodarske družbe. Naštevane lahko začnem kar pri projektu Daljinske kolesarske povezave. Nadaljevali smo z izgradnjo čistilne naprave in kanalizacijskega kolektorja in tako ugodili zahtevnim evropskim standardom. Pred leti je bila vprašljiva organizacija prireditve Pokal Vitranc, največji promotor našega zimskega turizma pa je bil z novima štirisedeznicama Vitranc I in Kekec rešen tudi s sred-

stvi EU. Kot rezultat enega prvih javno-zasebnih partnerstev v Sloveniji je bila izgradnja Športno prireditvene dvorane Vitranc sofinancirana tudi s sredstvi EU.

Pred nami sta dva velika projekta, ki bosta pripomogla k hitrejšemu razvoju turizma v naših krajih, to sta Nordijski športni center Planica in Slovenski planinski muzej v Mojstrani. Na sprehodu skozi Kranjsko Goro pa je mogoče opaziti, da tudi domači gostinci pridobivajo sredstva za izgradnjo turističnih zmožljivosti.

Menim, da smo pri pridobivanju sredstev iz Evropskih skladov uspešni in

Jure Žerjav

tudi način črpanja sredstev nam to dopušča. Pri kandidiranju na sredstva iz evropskih skladov nas namreč vedno vodi načelo, da poskušamo pridobiti denar za tiste projekte, ki jih je treba realizirati.

obcina.kranjska-gora.si

Janez Štular, župan občine Naklo

Občina Naklo si ne predstavlja razvoja komunalne infrastrukture brez sofinanciranja iz skladov Evropske unije. Pred leti smo bili uspešni pri razpisu gradnje manjkajoče ceste v industrijsko cono Naklo, skupaj z mostom preko železniške proge v kanjonu Temnik. S tem je bistveno izboljšano stanje prometa v občini Naklo. Prav tako so skrajšane poti za dostop do avtoceste.

Trenutno iz strukturnega sklada EU gradimo in obnavljamo infrastrukturo (fekalna in meteorna kanalizacija, vodovod ter obnova cest) v Sp. Dupljah. Projekt naj bi bil zaključen do konca maja 2009. Pri obeh projektih smo skupaj pridobili približno 1,6 milijona evrov. Tre-

nutno čakamo na približno 2,3 milijona evrov iz kohezijskega sklada za projekt GORKI. Denar bo razdeljen na dva projekta in sicer na primarni fekalni kanal Podbrezje-Bistrica-Žeje-Strahinj, vključno s črpališčem na Bistrici, ter primarni vodovod Zadruga-Duplje-Strahinj-Naklo. Iz strukturnih skladov pričakujemo še okoli 400 tisoč evrov za gradnjo sekundarnega kanalizacijskega omrežja in obnovo vodovoda v naselju Zg. Duplje.

Po našem mnenju bi bil sistem črpanja lahko boljši, saj postavlja veliko administrativnih ovir. Prav tako menimo, da se projekti odvijajo prepočasi. Dolgotrajni postopki vzbujajo nejevoljo pri

Janez Štular

ljudeh, ki pričakujejo hitrejšo ukrepanje. Poleg vlaganja v infrastrukturo bi želeli, da se sredstva namenijo tudi za druge naložbe v občini (sociala, otroško varstvo, izobraževanje, zdravstvo, kultura, kulturna dediščina ...).

www.naklo.si

Miran Zadnikar, župan občine Preddvor

Naša občina je evropska nepovratna sredstva prejela že v letih 2000 do 2002, ko smo gradili daljinsko ogrevanje na lesno biomaso. Takrat smo prejeli zavidljivih 1,5 milijona evrov. V razvojnem obdobju 2007-2013 občine pričakujemo ogromno denarja iz evropskih skladov. V Občini Preddvor smo že uspeli na razpisu Evropskega sklada za regionalni razvoj, prijavljamo se na razpis za pridobitev sredstev iz kohezije - GORKI.

Ob vseh možnostih, ki se v javnosti predstavljajo kot velika ugodnost za razvoj, se bojim, da nas bo uničila birokracija, ki pogojuje tako pridobitev tudi spremljanje porabe evropskih sredstev. Za priprave na razpis kot

tudi za črpanje ter nadzor porabe pridobljenih sredstev potrošimo preveč energije (beri: sredstev) za birokratska opravila.

Trenutno imamo v Občini Preddvor odobrena sredstva za gradnjo kanalizacije v Preddvoru v vrednosti 745 tisoč evrov, vendar pod pogojem, da bo po njej možna priključitev na čistilno napravo. Predračun zanjo znaša 1,9 milijona evrov, na odobritev sredstev pa čakamo že skoraj leto dni. V zvezi s tem že dolgo prosimo ministrstva, da nam postavijo razpisne kriterije in odobrijo sredstva za čistilno napravo oziroma da nam predstavijo tudi spremljanje gradnje, vendar do sedaj neuspešno. Menimo, da je so-

Miran Zadnikar

delovanje ministrstev s pravih jlavcem (razvojno agencijo) razpisnih dokumentacij zelo slabo, saj ministrstva z agencijo skoraj ne sodelujejo oziroma je njihovo odzivanje slabo. To negativno vpliva na črpanje evropskih sredstev.

www.preddvor.si

Janko S. Stušek, župan občine Radovljica

Investicije, sofinancirane s sredstvi Evropske unije, so v občini Radovljica v polnem teku. Občina je uspela pridobiti denar za obnovo graščine in rekonstrukcijo Ceste svobode v Radovljici. Obe investiciji bosta sofinancirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v višini nekaj več kot 2,3 milijona evrov. Obnova graščine poteka že nekaj let, četrta faza pa bo sofinancirana s sredstvi Evropske unije. Vključuje obnovo strehe, mansarde, kleti in fasade. Letos je občina začela z drugo fazo zahtevne obnove Ceste svobode v Radovljici. Obnovili bomo 185 metrov ceste, celotno komunalno infrastrukturo, uredili bomo

odvodnjavanje meteornih voda in postavili pet opornih zidov.

Pri pridobivanju evropskih nepovratnih sredstev sta bili uspešni tudi dve podjetji v občini. Podjetnik Jože Andrejaš je v starem mestnem jedru Radovljice v zgornjih prostorih gostilne uredil sobe, kar bo pripomoglo k dvigu turistične ponudbe in oživitvi starega mestnega jedra Radovljice. Podjetje Preddence pa v Dvorski vasi gradi Lifestyle hotel Drnčo, kar bo občino obogatilo z dodatnimi dvaindvajsetimi hotelskimi sobami.

Prijavitelji se pri črpanju nepovratnih sredstev srečujejo z zapletenimi postopki in pripravo zelo zahtevne in drage dokumentacije.

Janko S. Stušek

Dodatno težavo med samo izvedbo investicije predstavljajo zapleteni postopki vodenja investicije in zagotavljanje likvidnosti podjetja. Nepovratna sredstva namreč pridobi investitor šele po izstavitvi zahtevka za plačane račune.

www.radovljica.si

MNENJA ŽUPANOV

Miro Kozelj, župan občine Šenčur

V Občini Šenčur nas še vedno pesti problem gradnje osnovne komunalne infrastrukture, kamor sodijo ceste, fekalna kanalizacija in vodovodno omrežje. To so obsežni projekti, zato se trudimo za njihovo uresničitev pridobiti čim več nepovratnih sredstev, kakršna so sredstva strukturnih in kohezijskih skladov EU. Iz naslova Razvoj regij smo do leta 2013 upravičeni do 2,12 milijona evrov. Dobrih 900 tisoč evrov je namenjenih za izvedbo obnove cest in vodovodnega omrežja v naselju Voglje. Investicija je v teku in mora glede na pogodbeno določila biti zaključena do sredine prihodnjega leta. Preostanek odobrenih sredstev bomo v

istovrstne namene uporabili v naslednjih letih. Gorenjske občine se intenzivno pripravljamo tudi na prijavo na razpis za koriščenje razpoložljivih kohezijskih sredstev. Ker so pravila igre zahtevnejša, saj mora biti vrednost prijavljenih del vsaj 20 milijonov evrov, smo občine dogovorjene za združevanje posameznih investicij v skupno prijavo. Občina Šenčur bo vključena z investicijami za gradnjo magistralnih vodov fekalne kanalizacije na severnem in na južnem delu občine ter za šenčurski del gradnje sistema Krvavškega vodovoda. Ker gre deloma za skupne investicije s sosednjimi občinami, je točne zneske iz kohezijskega sklada težko

Miro Kozelj

oceniti. Računamo, da bomo pridobili najmanj 6 milijonov evrov. Obstoječi sistem črpanja evropskih sredstev ne dopušča 'šlamparije'. Če se tega zavedamo in to sprejmemo, ugotovimo, da je veljavni sistem dodeljevanja evropskih sredstev povsem učinkovit. www.sencur.si

Igor Draksler, župan občine Škofja Loka

Pred dvema letoma je Občina podpisala sporazum s prometnim ministrstvom za gradnjo poljanske obvoznice. Za projekt smo uspeli pridobiti 27 milijonov evrov iz evropskega regionalnega sklada, dobrih deset bo prispevala Direkcija RS za ceste, skoraj dva milijona naša občina. Lani smo uspeli pridobiti denar za Industrijsko cono Trata. Dobro polovico 2,35 milijona evrov vredne investicije smo pridobili iz sredstev EU. V delu je priprava na gradnjo in rekonstrukcijo vodovodnega in kanalizacijskega sistema in čistilnih naprav v porečju Sore. Projekt je vreden več kot 70 milijonov evrov, v veliki meri bo financiran iz evropskega kohezijskega sklada. Slednji finan-

cira gradnjo primarnih kanalov, za gradnjo sekundarne kanalizacije Dorfarje, Forme in Sv. Duh pa smo lani pridobili skoraj 445 tisoč evrov od skupno 740 tisoč evrov vredne investicije. Tudi Sokolski dom obnavljamo z nepovratnim denarjem in s tem oživljamo mestno jedro, vključeni smo še v tri regijske projekte - Gorenjska panoramska cesta, Zbirni kataster Gorenjske in LAS loškega pogorja. Velik problem na področju črpanja EU denarja je obveza, da mora občina vnaprej založiti vsa investicijska sredstva, kar predstavlja precejšnjo obremenitev za proračun. Dolgotrajen in

Igor Draksler

prezapleten je tudi postopek od prejetega sklepa o sofinanciranju projektov do podpisa pogodbe s strani pristojnih ministrstev, kar občini onemogoča izstavitve finančnega zahtevka za že izvedena dela in podobno.

www.skofjaloka.si

Borut Sajovic, župan občine Trzič

Občina Trzič je bila v zadnjem obdobju pri pridobivanju in črpanju evropskih sredstev uspešna, saj njihova skupna vrednost presega 13 milijonov evrov. S pomočjo Norveškega finančnega mehanizma smo obnovili Kulturni center Trzič. Naše mesto ima sodobno kulturno dvorano z 240 sedeži, nad njo bo nove prostore dobil Pihalni orkester Trzič in druga tržiška društva. V sklopu kohezijskega projekta, ki ga že izvajamo v občini, bomo obnovili 34 kilometrov vodovoda in 13 kilometrov kanalizacije ter zgradila novo čistilno napravo. Do leta 2010 bomo postali komunalno najbolj opremljena občina na Gorenjskem.

Iz Evropskega sklada za regionalni razvoj smo do sedaj uspeli pri dveh projektih. Prvi, ki se že izvaja, obsega prenovu ulic starega mestnega jedra Trziča. V sklopu drugega projekta Kanalizacija Žiganja vas-Sebenje smo pridobili denar za gradnjo 3.945 metrov sekundarnih vodov kanalizacije, katerih izvedba bo potekala sočasno s kohezijskim projektom. Poleg navedenih investicij sodeluje Občina v več projektih, ki se bodo sofinancirali iz programov čezmejne sodelovanja in Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013. Največjo oviro pri črpanju evropskih sredstev predstavlja zagotavljanje lastnih sredstev v občinskem proračunu. Za-

Borut Sajovic

radi velikega števila projektov, se zato pojavlja resen problem pri koordinaciji, spremljanju in upravljanju le-teh. Ustanovitev skupne medobčinske službe bi močno izboljšala in olajšala njihovo izvajanje.

www.trzic.si

Mihael Prevc, župan občine Železniki

Občina Železniki je v sklopu drugega javnega razpisa za prednostno usmeritev Regionalni razvojni programi pridobila denar za izgradnjo investicije Sekundarna kanalizacija Selca-Dolenja vas. Investicija je ocenjena na 1,24 milijona evrov, od tega na evropska sredstva odpade skoraj 750.000 evrov. Investicija poteka v letih 2008 in 2009. Z dograditvijo čistilne naprave v Dolenji vasi bo na kanalizacijo priključenih 254 objektov. Občina Železniki sodeluje v regijskem projektu Gorenjska panoramska cesta. S sredstvi evropskega sklada bomo v letu 2009 rekonstruirali most na lokalni cesti LC 494020, odsek Zgaga-Davča-Razpet, v letu 2010 pa bomo

uredili lokalno cesto LC 494030, odsek Močilarjev grič-Jemec-obrat Niko. Uspešni smo bili tudi na drugem odpiranju razpisa Ministrstva za gospodarstvo za pridobitev evropskih sredstev za projekt Gradnja, upravljanje in vzdrževanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. Odobrili so nam dobra 2,5 milijona evrov, investicija se bo izvajala v prihodnjih dveh letih. Večini gospodinjstev v občini bo tako omogočen dostop do širokopasovnega omrežja (internet). Občina Železniki je pridobila 7.500 evrov iz Evropskega socialnega sklada, in sicer na javnem razpisu za spodbujanje zaposlovanja dolgotrajno

Mihael Prevc

brezposelnih oseb za leto 2008, ki ga je objavil Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. Gre za subvencioniranje zaposlitve za obdobje enega leta na delovnem mestu delavec za preprosta komunalna dela.

www.zelezniki.si

Bojan Starman, župan občine Žiri

V Občini Žiri izvajamo razvojni projekt s pomočjo denarja Evropske unije. S pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj izvajamo operacijo Komunalno opremljanje gospodarske cone P1 Žiri. Letos smo zgradili povezovalno cesto s pločnikom in javno razsvetljavo ter primarne komunalne vode (vodovod, fekalna in meteorna kanalizacija, kanalizacija zaoljenih in zalednih vod) v dolžini 520 metrov ob zahodnem robu zemljišč, za katera je že izdelan in sprejet izvedben prostorski akt, torej je na njih že možno graditi. S tem smo pridobili približno 70 tisoč kvadratnih metrov bruto površin, prihodnje leto pa bomo zgradili še par-

kirišče za kamione z ustreznim dostopom pri čistilni napravi. Skupna vrednost investicije znaša 1,14 milijona evrov, od tega na sofinanciranje EU odpade skoraj 522 tisoč evrov ali 68,91 odstotka upravičenih stroškov, preostali del financira Občina Žiri. Ocenjujemo, da je obstoječi sistem črpanja evropskih sredstev v osnovi dober, da pa je administrativno zelo zahteven. Za dela pri pridobivanju in porabi evropskih sredstev je potreben strokoven kader z ustreznimi znanji, ki ga, zlasti v manjših občinah, kjer so zaposleni običajno 'deklice za vse', ni. Problem lahko predstavlja relativno visoka zahtevana vrednost prijavljenega pro-

Bojan Starman

jekta. Takih projektov v občinah ni veliko, pa še od teh ne izpolnjujejo vsi kriterijev za kandidiranje. Omejitev so tudi investicijska sredstva v proračunu, saj mora občina sama zagotoviti vsaj 20 odstotkov sredstev za investicijo.

www.ziri.si

Leopold Pogačar, župan občine Žirovnica

Občina Žirovnica je bila v zadnjem obdobju uspešna pri pridobivanju in črpanju evropskih sredstev, saj skupna vrednost subvencioniranja projektov presega 1,5 milijona evrov. V sklopu strukturnih skladov bomo obnovili kanalizacijski sistem z delom vodovoda in javne razsvetljave na Rodinah ter v Breznici in Vrbi. Na Rodinah se že pripravljamo za tehnični prevzem. Iz kohezijskih skladov bomo črpali več kot 1,3 milijona evrov za povezovalne kanale Žirovnica-Vrba-Studenčice, sistem odvajanja pa bomo zaključili na centralni čistilni napravi Radovljica. Poleg navedenih investicij Občina Žirovnica sodeluje v več projektih, ki bodo sofinancirani iz

programov čezmejne sodelovanja in Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013. Naj omenim le nekatere: projekti LAS "Gorenjska košarica" - samostojni projekt Aktivno po poti kulturne dediščine; projekti Regionalne razvojne agencije Gorenjske (BSC Kranj) - Mreža informacijskih točk podeželja, Tematske poti in Mreža podeželskih tržnic; operativni program Slovenija-Avstrija 2007-2013 - "karavanke@prihodnost.eu"; operativni program Slovenija - Italija 2007-2013 - Slow Tourism. Največjo oviro pri črpanju evropskih sredstev predstavlja pridobivanje lastništva ali služnosti, kar je povezano s pridobitvijo gradbe-

Leopold Pogačar

nega dovoljenja in zagotavljanjem lastnih sredstev iz občinskega proračuna. V letih 2007 in 2008 smo bili v naši občini uspešni, saj smo na podlagi dobrih projektov in gradbenih dovoljenj porčrpali vsa odobrena strukturna sredstva.

www.zirovnica.si

TEHNOLOGIJA

Ministrstvo še ni izdalo pogojev

Država je nameravala v gospodarska središča vložiti 39 milijonov evrov, na Gorenjskem so jih pričakovali vsaj 25. Zaenkrat iz tega naslova ni bilo niti evra.

LIDIJA ZEME, BSC KRANJ

Spodbujanje tehnološkega razvoja, podjetništva in inovativnosti je tesno povezano z razvojem človeških virov, zato se programi dopolnjujejo tako vsebinsko kot tudi lokacijsko. Omenjena prioriteta temelji na mrežno zasnovanem razvojnem konceptu in treh temeljnih programih: Tehnološko podporna infrastruktura (Gospodarsko središče Gorenjska - GRE.GOR), Spodbujanje podjetništva in prenos znanj in Razvoj poslovnih lokacij.

Med pripravo regionalnega razvojnega programa je bilo identificiranih več projektov: Medicinsko-tehnološki park Golnik, IKT park Kranj, Tehnološki park Škofja Loka, Podjetniški inkubator za mlade Kranj, Tehnološko središče FIPROM Jesenice, Izbrazovalno-tehnološki park Tržič in Tehnološki center za obutveno industrijo Slovenije, Žiri. Po drugi strani program opredeljuje tudi razvoj poslovnih con v dveh smereh, z regeneracijo nekdanjih industrijskih območij in komunalnim opremljanjem novih poslovnih con.

Tehnološki park Škofja Loka

Država je z Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih leta 2006 načrtovala v posamezno gospodarsko središče (regijo) vložiti 39 milijonov evrov, realno smo na Gorenjskem pričakovali vsaj 25 milijonov evrov. Med septembrom 2007 in aprilom 2008 so potekala številna delovna srečanja med predstavniki Regionalne razvojne agencije Gorenjske, predstavniki go-

FOTO: RAZVOJNA AGENCIJA SORA

Sofinanciranje Tehnološkega parka Škofja Loka bi morala država prihodnje leto potrditi.

spodarskih družb ter sodelujočih raziskovalnih in izobraževalnih ustanov. Skupaj so pripravili sektorske študije, finančno analizo za razvoj celotnega gospodarskega središča z realnimi in predvsem izvedljivimi željami gospodarstva. Zasnova gospodarskega središča realno vključuje naložbe v tri razvojno gledano najbolj potencialne gospodarske panoge Gorenjske in Slovenije: Logistično-poslovne cone (Letališko mesto na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana in poslovne cone na različnih lokacijah), Tehnološki park Informacijsko komunikacijskih

tehnologij (IKT) v Kranju in Tehnološki park za obdelavo materialov v Škofji Loki z mrežo po vsej Gorenjski (Jesenice ter potencialne lokacije v Železnikih in Kranju).

V sklopu gospodarskega središča Gorenjska se je izkazalo, da je regija reagirala hitreje kot država. Ministrstvo za gospodarstvo do danes ni izdalo pogojev, pod katerimi lahko regije črpajo z Resolucijo predvidena sredstva. Gospodarsko središče Gorenjska zajema tri sektorje, pogoji za pridobitev subvencij pa bodo različni. Tehnološki park IKT spada v zasebni sektor, možnosti za

pridobitev sredstev so prek razpisa Ministrstva za gospodarstvo. Za pridobitev sofinanciranja izvedbe Tehnološkega parka Škofja Loka je potrebna ustanovitev javno-zasebnega partnerstva in bo lahko pridobil sredstva prek neposredne potrditve projekta. Za logistične in poslovne cone pa ministrstvo ni izdelalo še nobenega modela možnosti za črpanje sredstev.

Letos je gospodarsko ministrstvo izdelalo model in objavilo razpis za črpanje denarja za tehnološke parke in podjetniške inkubatorje za zasebni sektor. Iskratel bi se s Tehnološkim parkom IKT edini v regiji lahko prijavil na razpis, vendar se kljub dolgotrajnim pripravam za to niso odločili. Do konca prihodnjega leta bi morali pridobiti sofinanciranje za projekt Tehnološkega parka Škofja Loka in uskladiti pogoje za možnosti črpanja sredstev za ostale sektorje, vendar je veliko odvisno od gospodarskega ministrstva.

Na Gorenjskem zagotavljamo več storitev za podjetnike in potencialne podjetnike: točke VEM z vavčerskim svetovanjem in usposabljanjem, e-VEM točke za brezplačno registracijo podjetij, garancijsko shemo z ugodnimi krediti in študentska shema za deficitarne poklice ter območne in lokalne kreditne sheme.

Zagon Centra odličnosti

MAG. HELENA CVENKEL, BSC KRANJ

Program Spodbujanje podjetništva in prenos znanj, ki smo si ga zastavili v Regionalnem razvojnem programu Gorenjske 2007-2013, zadeva tri cilje: delovanje točk Vse na enem mestu (VEM) z razvojem novih inovativnih storitev za podjetja in potencialne podjetnike, Center odličnosti Gorenjske ter razvojno prestrukturiranje zrelih industrij. Z novimi izzivi in konkurenčnimi premiki v EU in

svetovnem prostoru se kažejo še novi izzivi in razvojne prioritete podjetij, ki jim sledimo tudi v podpornih organizacijah z razvojem novih storitev in aktivnosti za podjetnike.

Pred nami je v naslednjem letu najpomembnejša naloga: vzpostavitev, zagon in kakovostno delovanje centra odličnosti, za katerega skupaj s slovenskimi in avstrijskimi partnerji temeljito pripravljamo vlogo na razpis za čezmejno sodelovanje Slovenija-Avstrija. S centrom odličnosti bo Gorenj-

ska dobila nov regijski podporni instrument, ki bo s sodelovanjem strokovnjakov iz podjetij in fakultet nudil pomoč in znanje pri uvajanju inovativnih rešitev v izvedbeno prakso podjetij.

Posebno pozornost v regiji namenjamo podjetništvu posameznih ciljnih skupin in razvijamo nove pristope in zamisli, ki jih poizkušamo pripeljati do realizacije tudi s pomočjo nacionalnih in EU sredstev. Tako je BSC letos skupaj s slovenskimi in avstrijskimi partnerji oddal dve vlogi na razpis čez-

mejnega sodelovanja Slovenija-Avstrija na temi razvoja ženskega podjetništva ter podjetništva v območjih Natura 2000 in visokogorskih območjih. S slovenskimi in italijanskimi partnerji pripravljamo vlogo na razpis čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija na temo razvoja socialnega podjetništva. Tudi s partnerji iz drugih držav EU oblikujemo in pripravljamo vloge, s katerimi želimo pridobiti sredstva za razvoj podjetništva v urbanih in podeželskih območjih.

Kamnosek Jure Luskovec Lampreht s.p. je na razpisu za sofinanciranje nakupa nove tehnološke opreme letos prek Slovenskega podjetniškega sklada uspel pridobiti 118.000 evrov. Z denarjem bo pokrival nakup stroja za izdelavo kipov. Takšen stroj imajo le trije v Evropi. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Tehnološki IKT park Kranj, v domeni Iskratela ne bo zaživel v prvotno mišljeni obliki, saj so bili razpisni pogoji gospodarskega ministrstva premalo domišljeni in je to podjetje odvrnilo od investicije. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Poslovno-logistična cona Brnik, ob Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana in v domeni Aerodroma Ljubljana, se izvaja, vendar počasneje, kot so snovalci Letališkega mesta načrtovali. Nova parkirišča (čez regionalno cesto) bodo zaključena še ta mesec, hotel naj bi začeli graditi prihodnje pomlad. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Tehnološko središče FIPROM na Jesenicah bo nastal na obsežnih opuščeni zemljiščih. Del površin je že saniran in urejen za nove dejavnosti, kako bo v prihodnje danes ne ve nihče. | FOTO: ANKA BULOVEC

TALENTI IN TOLERANCA

KРАНJ

Zaposlovanje gluhih in naglušnih

FOTO: ARHIV AURIS

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS v sodelovanju s Centrom za trajnostni razvoj podeželja Kranj izvaja projekt Zaposlovanje in usposabljanje gluhih in naglušnih ter vključevanje v širše družbeno okolje preko sodobne in tradicionalne umetnosti. Projekt sofinancira Ministrstvo za kulturo v okviru Evropskega socialnega sklada. Skozi projekt bo zagotovljena zaposlitev dveh gluhih oziroma naglušnih oseb. "Oblikovali smo inovativni program usposabljanja in mentorstva na področju sodobnih audio-vizualnih umetnosti, domače rokodelske obrti ter šole podjetništva s specifičnimi potrebami gluhih in naglušnih oseb," pojasnjuje Vlasta Juršak iz Centra za trajnostni razvoj podeželja. Cilj projekta je večja usposobljenost, možnost zaposlovanja ter širša družbena vključenost gluhih in naglušnih oseb. Rezultati bodo predstavljeni s petimi časopisnimi številkami Prisluhnite nam, spletno stranjo, kratkimi audio-vizualnimi deli ter rokodelskimi izdelki. Na septembrski delavnici so udeleženci pod vodstvom **Alje Kump Ankerst** spoznavali zgodovino in tehnike ročne poslikave lesa. B. B.

KРАНJ

Nostalgčni zvoki lajne

FOTO: GORAZD KAVČIČ

Kranjski komedijanti so s projektom Kovček svetlobe in nostalgčni zvoki lajne; ulično gledališče - kulturno podjetniška priložnost na mojem dvorišču z mojo kulturo, uspeli na razpisu za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti skupin na področju kulture. "S pomočjo projekta bomo v trinajstih mesecih izvedli izobraževanje posameznikov iz dveh ranljivih skupin, invalidov in pri nas živečih tujih narodov. Učili se bomo nastopanja na ulici ter s tem starim mestnim jedrom skušali vdihniti nekaj življenja," pojasnjuje vodja projekta **Rastko Tepina**. Nastopali bodo v Radovljici, Kranju, Škofji Loki, Tržiču in na Jesenicah. Ob koncu izobraževanja se bodo najbolj prizadevni in uspešni udeležili največjega svetovnega lajnarskega festivala v francoskem Dijonu. Ob zaključku projekta bodo izdali tudi vodnik Kako do uspešnega uličnega gledališča, ki bo lahko koristil vsakomur, ki se bo želel podati na pot neposrednega izvajanja umetnosti za ljudi. B. B.

JESENICE

Novi prostori visoke šole

Pred dobrim mesecem sta predsednik **Danilo Türk** in župan **Tomaž Tom Mencinger** odprla nove prostore Visoke šole za zdravstveno nego na Jesenicah. To je prva nova visoka šola na Gorenjskem, ki jo opredeljuje tudi regionalni razvojni program. Trenutno šola izvaja program prve stopnje Zdravstvena nega, ki je v celoti usklajen z Evropsko direktivo na področju reguliranih poklicev. Selitev v nove prostore omogoča možnosti za kakovostno izvedbo visokošolskega programa in tudi drugo podiplomsko izobraževalno dejavnost ter znanstveno raziskovalno delo. Tudi na ta način želijo postati vodilna visoka šola za formalno in neformalno izobraževanje medicinskih sester in drugih zaposlenih v zdravstvu. B. B.

Za razvoj in spodbujanje kariere

Pri razvoju človeških virov na Gorenjskem nas vodita dva cilja: povečanje zaposlitvene konkurenčnosti prebivalstva in izboljšanje kakovosti življenja vseh generacij.

FRANJA GABROVŠEK,
BSC KRANJ

Talenti in toleranca oziroma razvoj človeških virov sta v regionalnem razvojnem programu imenovala dva cilja: povečanje zaposlitvene konkurenčnosti prebivalstva Gorenjske in izboljšanja kakovosti življenja vseh generacij s sodobnimi programi socialnega varstva in krepitev zdravja. Med ključnimi projekti za tehnološki preboj je opredeljena ustanovitev univerze. V preteklosti se je v povezavi z ustanavljanjem univerze na Gorenjskem največjo vlogo pripisovalo Fakulteti za organizacijske vede Kranj. Dosedanji pogovori so pokazali, da obstaja interes za razvoj študijskih programov za poklice v letalstvu (šolanje pilotov in tehničnega osebja), za informacijsko komunikacijsko tehnologijo in mehatroniko, za hotelirstvo in turizem, za zdravstvo, za gradbeništvo, perspektivna programa sta še obdelava kovin in za razvoj in obdelavo polimerov. Ministrstvo za visoko šolstvo je maja objavilo razpis za sofinanciranje aktivnosti pri razvijanju študijskih programov visokega šolstva v letih 2008 in 2009. V tem finančnem obdobju bo objavljen še razpis za financiranje opreme že akreditiranih visokošolskih programov v sklopu gospodarskih središč, financiranje gradnje objektov pa ni predvideno. Visokošolska središča so v pristojnosti regij in so ustanovljena in financirana s strani zainteresiranih občin. Za zagotavljanje konkurenčnosti regijskega gospodar-

Vez med industrijo in šolstvom je delo medpodjetniškega izobraževalnega centra, ki deluje kot samostojna organizacijska enota znotraj izobraževalnega zavoda. Poznamo jih v Kranju, Škofji Loki, v Naklem in na Bledu. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

stva je pomembno tudi na nižjih stopnjah izobraževanja nadgrajevati programe oziroma začeti z novimi programi, predvsem na naravoslovno-tehničnem področju ter spodbujanjem podjetništva in vključevanja podjetništva v šolske programe. Vez med industrijo in šolstvom predstavljajo medpodjetniški izobraževalni centri (MIC), ki delujejo kot samostojna organizacijska enota znotraj izobraževalnega zavoda (tudi že ustanovljeni MIC Tehniškega šolskega centra Kranj), kjer je poudarek na partnerskem sodelovanju podjetij in izobraževalnih ustanov. Na področju povezovanja izobraževanja in gospodarstva s partnerji iz Nemčije, z Norveške in Švedske razvijamo projekt za kan-

didaturo na razpis Leonardo da Vinci. Na pobudo gospodarstva se je oblikovala skupina Kariera Gorenjske. Ideja o regijskem "kariernem centru", ki bi načrtno skrbel za odkrivanje, razvoj in spodbujanje talentov in kompetenc ter podjetniških možnosti posameznikov, je v regiji živa že kar nekaj časa, dodatno pa jo je k razvoju spodbudil ogled primera takšne ureditve na Škotskem (Career Scotland). Letos je bilo na temo razvoja človeških virov objavljenih več razpisov različnih ministrstev oziroma agencij, v sklopu katerih skušamo pridobiti denar za realizacijo naših ciljev. Uspelo je Fundaciji Vincenca Draklerja pri prijavi na razpis Ministrstva za javno upravo za sofinanciranje pro-

jektov horizontalnih mrežnih nevladnih organizacij in regionalnih stičišč za leto 2008. Regijsko stičišče za nevladne organizacije na Gorenjskem je eden izmed sedmih, ki trenutno delujejo v Sloveniji. Na ta način so tudi nevladne organizacije pridobile pomemben podporni mehanizem, žal pa pri nekaterih projektih iz razvojnega programa že sedaj vidimo, da predvidene višine sofinanciranja in s tem načrtovane izvedbe ne bomo dosegli. Tako bo pri gradnji domov za starejše, kjer bi se občine ali javni zavodi lahko prijavi na razpis za Razvoj regij, vendar je predhodno treba z javnim pozivom dokazati, da za izvedbo predvidene investicije ni interesa zasebnega kapitala.

Vnuki bodo učili dedke in babice

BOŠTJAN BOGATAJ

Med dva najbolj prepoznavna in uveljavljena projekta na področju razvoja človeških virov na Gorenjskem zagotovo sodita Gorenjska štipendijska shema in Regijski center vseživljenjskega učenja. Namen štipendijske sheme za Gorenjsko je dopolniti prizadevanja za poklicno orientacijo mladih v poklice, v katerih delodajalci najtežje zapolnijo svoje kadrovske potrebe, ter tudi zviševanje izobrazbene ravni prebivalstva, vračanje diplomantov v domače okolje in spodbujanje delodajalcev k dolgoročnejšemu načrtovanju ka-

drovskih potreb. Shema že tri leta deluje v okviru Regionalne razvojne agencije Gorenjske, financira od 40 do 60 štipendij na eno generacijo in vpis. Prve štipendije so podelili v šolskem letu 2005/06, shema se je postavila s financiranjem države, gorenjskih občin in podjetij. Projekt regijske štipendijske sheme se izvaja tudi v tem šolskem/študijskem letu, ko je bila izvedena uspešna prijava razvojne agencije na razpis Javnega sklada za sofinanciranje štipendij, s čimer so pridobili 50-odstotno sofinanciranje projekta. Čeprav je denarja za sofinanciranje štipendij v tem projektu dovolj, pa agencija letos

ne bo podelila toliko štipendij, kot si želijo delodajalci. Ti so razpisali kar 240 novih štipendijskih mest, zaradi napačne kalkulacije Javnega sklada pa bo agencija prejela denar le za okoli 35 novih štipendij. Ljudska univerza Jesenice je pred kratkim pridobila kar dva projekta na razpisu šolskega ministrstva. Med njimi je tudi Center vseživljenjskega učenja Gorenjska, ki predstavlja mrežno povezovanje enajstih organizacij, ki v regiji izvajajo dejavnosti izobraževanja in vseživljenjskega učenja. Njihove glavne značilnosti so dostop do storitev svetovanja in informiranja za izob-

raževanje in učenje na 12 lokacijah, dostop do najrazličnejših oblik vseživljenjskega učenja na 20 točkah vseživljenjskega učenja in dostop do informacij in e-gradiv na portalu. Drugi projekt se imenuje Stari starši in vnuki, katerega namen je promocija in razvoj digitalne pismenosti med populacijo nad 55 let. Glavni ciljni skupini projekta sta dijaki srednjih šol v vlogi digitalnih mentorjev (vnuki) in starejši odrasli (stari starši) v vlogi udeležencev. Na ta način bodo mladi starejše naučili brskanja po internetu in uporabe elektronske pošte ter drugih internetnih storitev.

TURIZEM

Vloženih 30 milijonov evrov

Gorenjska je pridobila 8,6 odstotka vseh sredstev, ki jih potrebuje za realizacijo projektov, predvidenih v Regionalnem razvojnem programu Gorenjske na področje turizma.

ROK TEUL, BSC KRANJ

V Regionalni razvojni program Gorenjske (RRP) za obdobje do leta 2013 smo zapisali tri glavne programe za razvoj turizma: management celotne turistične destinacije Gorenjske, integralni turistični proizvodi Gorenjske in razvoj infrastrukture za potrebe turizma. Spodbujanje podjetništva v turizmu je eden ključnih ciljev RRP. Podjetniške pobude se najbolj uveljavljajo z razvojem dopolnilne ponudbe in namestitvenih kapacitet. S trenutno bero velikih in srednjih turističnih investicij smo nadvse zadovoljni, saj je bilo do danes s strani EU sofinanciranih kar 32 projektov v skupni vrednosti 30,2 milijona evrov.

Gorenjska je do sedaj pridobila 8,6 odstotka vseh sredstev, ki jih potrebuje za realizacijo vseh projektov, predvidenih v RRP na področju turizma. Povečanje števila investicij v turizmu s strani malih in srednjih podjetij žal ne sledi trendom razvojnega programa. V prihodnje bomo zato turističnim delavcem skušali še bolj predstaviti razpoložljive finančne vire.

Sonaravni razvoj turizma

Temelje upravljanja turistične destinacije Gorenjske in vzpostavitev tesne povezave med lokalnimi turističnimi organizacijami (LTO) in turističnim gospodarstvom na ravni regije smo začrtali v okviru projekta **Sonaravni razvoj turizma na Gorenjskem** in zato tudi pridobili evropska sredstva v višini 386.000 evrov. Prek projekta želimo nadgraditi in vzpostaviti model organiziranosti turizma na ravni regije in pripraviti skupno raz-

Največja letošnja naložba v turizmu je bila prenova Hotela Savica na Bledu, vredna 3,9 milijona evrov, 900 tisoč evrov iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. | FOTO: SAVA HOTELI BLED

vojno in trženjsko strategijo, skupno blagovno znamko, oblikovati skupne regijske turistične produkte, turistični portal, imidž katalog in podobno. Projekt je podprlo vseh 18 županov Gorenjske, hkrati pa je popolnoma v skladu z nacionalnim turističnim razvojnim načrtom. Prepričani smo, da mora tak regijski model bistveno prispevati k dvigu konkurenčnosti turistične ponudbe regije. Težko pričakovani začetek projekta se bo predvidoma, kljub birokratskim zapletom pri črpanju evropskih sredstev, začel izvajati še letos. Dokončna vzpostavitev regijske turistične destinacije (RDO), ki bo delovala po vzoru najuspešnejših tujih regionalnih destinacijskih menedžmentov, pa bo možna šele z zagotovitvijo stalnega vira financi-

ranja s strani države in vključevanjem gospodarstva v skupne promocijske aktivnosti.

V pripravi številni projekti

S predstavniki LTO in občini smo že lani pripravili okvirne vsebine prioritarnih turističnih produktov, kar nam je omogočilo uspešno kandidiranje na evropska sredstva (čezmejni programi, razpis za Razvoj regij). Najpomembnejša regijska turistična produkta pohodništvo in kolesarjenje je sistematično začela razvijati tudi Slovenska turistična organizacija, zato smo se osredotočili na področja, kot sta na primer eko turizem in kulturna dediščina, kjer osnovna turistična infrastruktura še ni razvita ali ni na ustreznem nivoju, je pa predpogoj za uspešno trže-

nje. Če bodo projekti v celoti odobreni, občine lahko pričakujejo za razvoj in opremljenost tovrstne infrastrukture 2,8 milijona evrov. Po pripravi regijskih študij razvoja kolesarskega omrežja, turistično-panoramske ceste ter tematskih poti bodo sledile na območju občin Škofja Loka, Gorenja vas-Poljane, Železniki in Žiri v letu 2009 investicije v prvo etapo turistično-panoramske ceste, na območju občine Bohinj pa v lokalno kolesarsko omrežje. V letu 2009 Ministrstvo za gospodarstvo načrtuje dodatna sredstva za razvoj regionalnih turističnih produktov in vsebin, ki smo jih s turističnim gospodarstvom okvirno že pripravili. Pripravljena sta tudi operativna razvojna načrta za razvoj mestnega ter kongresnega turizma.

Številna vlaganja v hotele

BOŠTJAN BOGATAJ

V minulih dveh letih je bilo na področje turizma največ vlaganj na Gorenjskem, od tega pa največkrat v nove namestitvene kapacitete. Največja je bila s sofinanciranjem Evropskega sklada za regionalni razvoj podprta prenova Hotela Savica, ki je s tem postal prvi slovenski družinam prijazen hotel. Investicija je bila vredna 3,9 milijona evrov, od tega so iz evropskih virov v podjetju

Sava Hoteli Bled uspeli pridobiti 900 tisoč evrov. Hotel danes obsega 90 sob in 14 apartmajev, še posebej pa v hotelu skrbijo za družine z otroki, ki lahko bivajo v povezanih družinskih sobah, urejena je tudi igralnica, na voljo so dnevni animacijski programi in podobno. Skoraj 2,5 milijona evrov je za dobrih deset milijonov evrov vredno investicijo pridobilo kranjskogorsko podjetje Hit Alpinea. V Gozd Martuljku so delno porušili ob-

stoječi hotel, ga adaptirali in zgradili prizidek. Hkrati bodo uredili celotno turistično območje, saj bo na tem mestu po novem hotel s štiri- mi zvezdicami, hotel s tremi zvezdicami in apartmajsko naselje. Skupno bo na voljo kar 520 ležišč, namesto kampa bodo nastali športni objekti in prostor za avtodome. Štiri zvezdice bo imel tudi Park hotel Bohinj. Investitor je MPM Engineering, ki bo na robu Triglavskega narodnega parka v Bohinjski Bis-

trici ponudil 253 postelj visoke kategorije, bazen, savne in wellness. V 14 milijonov evrov visoki investiciji bo delo dobilo 40 ljudi. Vrednost investicije znaša 14 milijonov, od tega so uspeli pridobiti štiri milijone evrov nepovratnih sredstev. Zanimiv je tudi projekt Jožeta Andrejaša, ki je v Radovljici, v petsto let stari hiši (v njej je tudi Lectarska delavnica) uredil penzion z 18 ležišči in štirim zvezdicami kakovosti.

V zadnjih dveh letih so bile na Gorenjskem s pomočjo denarja EU zgrajene številne žičnice - v Kranjski Gori štirisedežnica Kekec (in razširitev smučišča) in na Voglu štirisedežnica Orlova glava in štirisedežnica Brunarica. V Kranjski Gori so uspeli pridobiti skoraj 1,5 milijona evrov, na Voglu 1,7 milijona evrov. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Z evropskim denarjem podprtih projektov se lotevajo tudi podjetniki. V Naklem družinski Hotel Marinšek dograjuje Marjan Marinšek. Vrednost investicije znaša 7,74 milijona evrov, prek razpisa pa je uspel pridobiti 1,14 milijona evrov. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Velika pridobitev za šport in turizem je obnova Športno rekreacijskega centra Pokljuka na Rudnem polju, kjer so se dela že začela. Vrednost investicije znaša skoraj deset milijonov evrov, šolsko ministrstvo pa bo prispevalo dobrih 6,5 milijona evrov. | FOTO: SMUČARSKA ZVEZA SLOVENIJE

S pomočjo podjetniškega sklada bo do aprila prihodnje leto obnovljen Hotel Triglav na Bledu. Skoraj 2,5 milijona evrov vreden projekt (subvencija znaša 750 tisoč evrov) predvideva stilno ureditev 22 sob hotela, restavracijo z izvrstno hrano, kavarno, vinsko klet, bazen, ... | FOTO: ANKA BULOVEC

V regionalni razvojni program zapisan cilj, da bo Sava v Medvohah za en razred kvalitetnejša, bo brez izvedbe projekta GORKI in Urejanje porečja Sore težko doseči. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Bohinjska kolesarska pot in Gorenjska panoramska cesta sta sofinancirani iz razpisa za Razvoj regij. Gorenjsko bodo povezale tudi konjeniške poti, ki so v enem delu že zarisane in živijo ... | FOTO: GORAZD KAVČIČ

... Gorenjska kolesarska pot pa bo zgrajena do leta 2010. Bohinjska kolesarska pot bo predstavljala del regijske kolesarske mreže, to je mreže vseh poti, ki bodo priključene na državno kolesarsko pot. | FOTO: ANKA BULOVEC

Reševanje ravnanja z odpadki je težavno. Rešitev, odvoz ostankov odpadkov na Malo Mežaklo in Kovor, je začasna, izgradnja obrata za predelavo odpadkov do julija pa vprašljiva. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

Priprava prostorskega načrta

Prednostna naloga v prihodnjem letu bo priprava regionalnega prostorskega načrta, ki bo podlaga vsega razvoja v regiji.

STEVO ŠČAVNIČAR, RAGOR

V regionalnem razvojnem programu do leta 2013 smo si zastavili tri sklope nalog: nadaljnji razvoj strateškega dokumenta - Regionalnega prostorskega načrta (RPN) in ustreznih strokovnih podlag, pripravo razvojnih orodij in izvedbene naloge. Vse dejavnosti so vezane na prostor, nanj vplivajo in so z njim tudi omejene. Regionalno prostorsko načrtovanje je zato kot predpogoj razvoja navedeno v razvojnih smernicah regionalnega razvojnega programa Gorenjske. Tudi zakon o prostorskem načrtovanju kot prostorski akt na regionalni ravni uvaja RPN in njegovo pripravo povezuje s pripravo oziroma izvedbo regionalnega razvojnega programa (RRP) po predpisih o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

Priprava RPN je zato prednostna naloga na področju okolja, prostora in infrastrukture. V prvem koraku se bomo lotili izdelave strokovnih podlag zanj in usklajevanje občinskih prostorskih načrtov. Vpis javne gospodarske infrastrukture prav tako sodi med omenjene naloge, katerih izvedba in vključitev v regijski geografski informacijski sistem (GIS) je pogoj usklajenemu razvoju, pa tudi zakonska zahteva. Regionalni geografski informacijski sistem pripravljamo kot razvojno orodje, ki bo nepogrešljivo tako za pripravo projektov v sklopu razvojnih agencij kot za gospodarstvo; priprave RPN-ja pa si brez ustreznega GIS-a niti ne moremo zamisliti. V regiji obstaja več občinskih GIS-ov, medobčinski na zgornjem Goren-

Letos je bil sicer vzpostavljen konzorcij predelovalcev lesne biomase. Cilj projekta Regionalna biologistika je učinkovitejša proizvodnja in trženje lesnih sekancev. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

skem, ni pa še pripravljena enotnega regionalnega pregleda. Za našo krakotorno nalogo smo si zato zastavili pripravo le-tega, zapolnili pa ga bomo še z ustreznimi podatkovnimi plastmi in funkcionalnim pregledom. Izvedba navedenih nalog je predpogoj za usklajen razvoj, vendar na koncu štejejo le izvedene naloge. Najpomembnejša naloga je projekt GORKI - Gorenjska komunalna infrastruktura, tako zaradi obsega kot zaradi vzpostavitve ustrezne komunalne infrastrukture v skladu z operativnim programom okolja, prostora in infrastrukture. Ostali projekti so manjši: dopolnitev državne mreže kolesarskih poti z lokalnimi, panoramska cesta, konjeniške poti. Največjo oviro smo z ureditvijo lastniških odnosov že premagali, v teku so pripravljala dela. Med pomembnejše

projekte sodi tudi Nordijski center Planica, kjer regionalna razvojna agencija nastopa le v vlogi člana projektne skupine. Ta projekt je največji infrastrukturni projekt, ki bo imel daljnoročne ugodne gospodarske posledice, ki bodo vsekakor segale preko regijske meje.

Največ dela smo vložili v projekt GORKI, ki pa je naltel tudi na največ težav. Izkazalo se je, da država v EU ni rezervirala dovolj denarja oziroma toliko, kot ga je bilo predvidenega v predštudiji in tako sprožila politični problem, kjer je prišla do izraza neenotnost Gorenjcev in zasledovanje lokalnih interesov. Problem je bil v nadaljevanju delno rešen, zamuda pri izvedbi pa ostaja. S tem se tudi odmika doseganje enega od osnovnih ciljev, ki smo si ga zastavili v RRP, to je izboljšati kakovost Save na sotočju s Soro

za en razred. Brez priključitve pretežnega dela odpadnih voda na čistilne naprave ta cilj namreč ni dosegljiv. Projekt vključitve podatkov o javni gospodarski infrastrukturi smo uspešno prijavi- li na razpis ter izbrali izvajalca, vendar delo teče prepočasno. Ugotavljamo, da bi bilo bolje, če bi bila nosilka regionalnih projektov, sofinanciranih iz razpisa za Razvoj regij, kar razvojna agencija. V ta namen bi morali vzpostaviti ustrezen sklad. Projekt vzpostavitve regijskega GIS-a je sicer vezan na projekt zbirnega katastra, ki kasni, navkljub temu pa je testni model z nekaj vsebinami že pripravljen. Do konca prihodnjega leta načrtujemo zaključek projekta zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture ter vzpostavitve GIS-a, ostali projekti pa se bodo izvajali dlje.

Rešitev za gorenjske odpadke?

BOŠTJAN BOGATAJ

Med najpomembnejše naloge v finančni perspektivi do leta 2013 spada tudi ureditev Centralnega regijskega odlagališča odpadkov. Župani so se pred letom dni končno dogovorili, da bo predelovalnica odpadkov na mestu nekdanjega Eksoterna v Mestni občini Kranj, ostanki odpadkov pa se bodo vozili na Malo Mežaklo in v Kovor. Kdaj bo problem končno rešen, danes ne ve niti vedežvalka, še posebej zaradi vsakokratnih dogodkov ob objavi možne lokacije predelovalnice ali odlagališča - upora lokalnega prebivalstva. Med prioritarnimi cilji regionalnega razvojnega programa je tudi čiščenje in odva-

janje voda ob porečju Save in Sore. Projekt GORKI za območje Save kasni, vendar v Regionalni razvojni agenciji Gorenjske zatrjujejo, da s tem ni težav. Nasprotno, zaradi dodatnih pogajanj z okoljskim ministrstvom bo Gorenjska za savsko območje pridobila dodatnih 21 milijonov evrov. Zaradi zamude pri projektu pa je težko verjeti, da se bo začel izvajati prihodnje leto. Regijski projekt, kjer je že vzpostavljen testni model, polno funkcionalnost pa pripravljavci pričakujejo do zaključka prihodnjega leta, je geografski informacijski sistem. Ta bo vseboval podatkovne plasti, pomembne za razvojne načrte in gospodarstvo: komunalno, prometno

in turistično infrastrukturo, demografske podatke, namembnost zemljišč, varovana območja in podobno. Letos je bil sicer vzpostavljen konzorcij predelovalcev lesne biomase. Cilj projekta Regionalna biologistika je učinkovitejša proizvodnja in trženje lesnih sekancev. Konzorcij vodi zadruga Gozd Bled. Pojavljajo se ekonomski učinki zaradi presežka lesa (ki je posledica vetroloma) in zato nižje cene ne dosegajo načrtovanih, vendar problem ocenjujejo kot prehodno. Spodbuden projekt je tudi Gorenjske konjeniške poti. Na območju zgornje Gorenjske so konjeniške poti že trasirane, natisnjen je zemljevid ter opis poti s pomembnejšimi postojankami. Za območje

preostale Gorenjske so zarisane idejne trase ter pripravljen seznam pomembnejših ponudnikov gostinskih poti ob poti. Podoben projekt je tudi Gorenjska kolesarska pot. Na območju Gorenjske, razen za občini Kranjsko Goro in Jesenice, kjer so kolesarske poti že vzpostavljene ali v celoti trasirane, so zarisane možne trase kolesarskih poti, bodisi za državno kolesarsko (daljinsko) pot ali za lokalne kolesarske poti. Slednje so v pristojnosti občin in bodo del regijske mreže. Takšen primer je bohinjska kolesarska pot, za katero so pridobljena sredstva iz naslova Razvoja regij in se že gradi, zaključena pa bo leta 2010.

PODEŽELJE

KRANJ

LAS gorenjska košarica

Lokalna akcijska skupina (LAS) "Gorenjska košarica", ki pokriva območje štirinajstih občin (gorenjske občine brez občin na Škofjeloškem), bo z denarjem LEADER ter javnih in zasebnih sredstev v obdobju do leta 2013 podpirala inovativne projekte za reševanje izzivov in priložnosti podeželja. Ohranjala in razvijala se bodo zavarovana območja in območja Natura 2000, cilj pa je tudi prispevati k dvigu konkurenčnosti kmetij in podjetij. LAS bo podpiral razvoj turizma in mikro turističnih produktov, dvigniti želijo tudi znanje in kakovost življenja na podeželju ter okrepiti medsebojno sodelovanje. Na letošnjem razpisu so bili izbrani naslednji projekti: Tradicija domačega lesa v sodobni izgradnji, Od eko zrna do kruha, Študija priložnosti vzpostavitve klavnice za drobnico, Dodana vrednost ponudbi podeželja, Ko smo pod Triglavom, Aktivno po poti kulturne dediščine, Tematske poti, Mreža podeželskih tržnic in Mreža podeželskih informativno turističnih točk. V teku je razpis za projekte LAS za leto 2009. B. B.

Razvojna zadruga Dovje, na sliki predsednica Cirila Rabič, prijavlja projekt Ko smo pod Triglavom. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

ŠKOFJA LOKA

LAS loškega pogorja

Lokalna akcijska skupina (LAS) loškega pogorja bo vsako leto pripravila izbor projektov, s katerimi bodo spodbujali razvoj podeželja. Projekti morajo biti v skladu z razvojno strategijo, prednost pa bodo imeli projekti, ki bodo pokrivali več sektorjev in povezovali več partnerjev na lokalnem območju. Letos so na Škofjeloškem (LAS loškega pogorja pokriva štiri občine na Škofjeloškem) izbrali tri projekte, s katerimi bodo uresničevali skupne cilje in usmeritve lokalne razvojne strategije. Dva se že izvajata: Oživimo uporabo tradicionalnih znanj in produktov na Škofjeloškem ter Sonce in sence - Izkoristimo obnovljive vire energije, projekt Živahna doživetja škofjeloškega podeželja, ki je namenjen izobraževanju in povezovanju organizatorjev dogodkov in nastopajočih, pa bodo izvajali prihodnje leto. B. B.

Ustvarjalna delavnica peke in predelava sadja za otroke na Kmetiji Pr'Zamud v Dolenčicah nad Poljanami

Evropski kmetijski sklad
za razvoj podeželja
Evropa investira v podeželje

Pogumno v razvoj podeželja

Gorenjska sledi razvojnim smernicam širšega evropskega prostora, kot je pristop v čezmejno sodelovanje in tudi pristop v LEADER območje v Sloveniji.

DARJA BARIČ, RAZVOJNA
AGENCIJA SORA

Regionalni razvojni program do leta 2013 smiselno prepleta in povzema prioritete vsebine razvoja podeželja za celotno območje Gorenjske: Center podeželske odličnosti in vseživljenjskega učenja pod vodstvom Biotehniškega centra Naklo; Gozd, les, energija: zbirni center biomase in kotlarne pod vodstvom Zavoda za gozdove, območne enote Bled; Razvoj produktov višje kakovosti pod vodstvom Razvojne agencije Sora in Predelovalni obrati pod vodstvom Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj.

Izvajanje navedenih prioritarnih ukrepov programa Razvoja podeželja spremlja in strateško usmerja Odbor za razvoj podeželja, katerega delo koordinira Razvojna agencija Sora. Odbor spremlja tudi uresničevanje zastavljenih ciljev programa za obdobje 2007-2013, ki so: povečati podjetnost in inovativnost ter specialna znanja v kmetijstvu in na podeželju; ohraniti proizvodnjo in jo nadgraditi s produkti višje kakovosti ter na ta način povečati dodano vrednost izdelkom s podeželja; učinkovita podpora za črpanje sredstev kmetijske politike EU za razvojne naložbe v gorenjsko kmetijstvo in gozdarstvo.

Letos je za področje razvoja podeželja na lokalnih območjih prelomno leto. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v okviru Programa za razvoj podeželja po dvoletnih pripravah začelo aktivno izvajati četrto os pristopa LEADER. Pristop LEADER je namenjen krepitvi lokalnih razvojnih spodbud, animaciji podeželskega prebivalstva z namenom povezo-

Pospesen razvoj podeželja pomeni tudi uresničevanje večjega števila podjetniških idej in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. V zadnjih letih so na Škofjeloškem ustvarili uspešno blagovno znamko Babica Jerca in Dedek Jaka, za katero peče tudi Francka Ržek.

nja v lokalna razvojna partnerstva ter realizaciji lokalnih razvojnih strategij skozi ustanovljene Lokalne akcijske skupine za razvoj podeželja (LAS) v lokalnih okoljih. Na Gorenjskem so v lanskem letu ustanovili dve, LAS loškega pogorja (informacije na Razvojni agenciji Sora) in LAS "Gorenjska košarica" (informacije v BSC Kranj), ki sta kandidirali za pridobitev območja LEADER in tudi uspeli, tako da je celotna Gorenjska pridobila status LEADER območja.

Dejavnosti razvojnih spodbud se niso dogajale le v lokalnih okoljih, temveč tudi v regijskem in medregionalnem povezovanju partnerjev Gorenjske s partnerji iz drugih regij v Sloveniji in na avstrijskem Koro-

škem. Razvojna agencija Sora kot nosilec regijskih spodbud razvoja podeželja skupaj s partnerji kandidira na prvi skupni javni razpis za izbor projektov v okviru Operativnega programa Slovenija-Avstrija 2007-2013 z dvema regionalnima projektoma čezmejnega sodelovanja Slovenija-Avstrija: Tržne poti kakovostnih produktov podeželja - ko veš, kaj ješ - ARCA BONITAS (povezovanje 11 ključnih partnerjev s področja povečanja dodane vrednosti kakovostnim pridelkom in izdelkom iz podeželja na nacionalni in čezmejni ravni) in Čebelja matica - skupna osnova čebelarjenja - APIS MELLIFERA CARNICA (povezovanje devetih partnerjev s področja celostnega razvoja čebelarstva

in čebelarških središč na Gorenjskem in avstrijskem Koroškem).

V naslednjem letu se regionalna partnerstva na področju razvoja podeželja pripravljajo na zagon in izvajanje regijskih projektov medregijskega in čezmejnega sodelovanja. Vzpostavljena regionalna partnerstva bodo vzdrževala dobro pridobljeno pozicijo za namen učinkovitejšega reševanja izzivov na področju razvoja podeželja na Gorenjskem, v pogovorih z nacionalnimi telesi odločanja pri različnih ministrstvih in s telesi odločanja v sosednjih državah EU (kot na primer aktiviranje načrtovanih visokih investicij v obnovljive vire energije in tudi investicij v turizem na podeželju).

Investicije v prihodnost

BOŠTJAN BOGATAJ

Na področju razvoja podeželja se je in se še bo razvilo nekaj projektov, med njimi tokrat izpostavljam trojico zanimivejših. Leto 2008 je bilo v Kmetijsko gozdarski zadrugi Škofja Loka leto investicij v posodobitev živilsko predelovalnega obrata, vrsto let pa vlagajo tudi v nove izdelke. Dobrih 1,8 milijona evrov vredne investicije v prilagoditev ekološkim zahtevam predelave mleka in mlečnih izdelkov in v prodajni center v Poljanah so skoraj v celoti pokrili z lastnim denarjem, 44 tisoč

evrov je bilo iz evropskih in 16 tisoč iz državnih virov. Veliko vlagajo v nove, ekološke izdelke - na policah je že eko mleko in eko skuta iz sirotke. Postavili so novo čistilno napravo, posodobili kotlovnico, junija pa so v Poljanah odprli sodoben trgovski center, ki ponuja številne izdelke in pridelke kmetij s Škofjeloškega.

V Občini Gorenja vas-Poljane so se odločili, da v Gospodarski coni Todraž postavijo novo kotlovnico na lesno biomaso, ki bo zamenjala obstoječo na kurilno olje. Osnovni namen kotlovnice je zagotavljati oskrbo s

toploto, prek javno zasebnega partnerstva pa bodo to izvajali prijaznejše do narave in ljudi. Zato občina že izvaja postopek za izvedbo projekta gradnje in sofinanciranja investicije zamenjave virov energije ter dokapitalizacijo družbe Bioenergetika Todraž z izbiro zasebnega partnerja ter načina financiranja projekta.

Zanimiv projekt bo nastal tudi v Naklem. Biotehniški center Naklo s partnerji načrtuje v obdobju 2010-2013 gradnjo razvojnega in inovativnega centra za podeželje, ki bo skrbel za spodbujanje inovativnosti na podeželju

in optimalno izvajanje razvoja podeželja v regiji. V centru bodo poslovni prostori za Kmetijsko gozdarsko zbornico Kranj in Center za trajnostni razvoj podeželja ter prostori za usposabljanje. S centrom podeželske odličnosti želijo vzpostaviti mrežo izobraževanj in izboljšati izobražbeno strukturo na podeželju (predvsem v smislu praktičnih kompetenc) ter povečati ponudbo formalnega in neformalnega izobraževanja z vzpostavitvijo portala za izobraževanje in usposabljanje ter tržnih aktivnosti na podeželju.

Zaposlene spodbujamo, da prepoznajo priložnosti

V jeseniškem Acroniju so v prvih desetih mesecih več kot uresničili zastavljene cilje. Zavedajo se, da lahko v prihodnjem letu pride do morebitnih težav.

Jesenice - Jesenice si brez železarstva in jeklarskega podjetja Acroni težko predstavljamo. Zgodovina kate-regakoli podjetja je pisana z vzponi in padci. V zadnjih letih z dobrim poslovanjem, z vlaganjem v okoljevarstvene projekte, v lokalno skupnost in mlade največje jeseniško podjetje beleži le vzpone. Kako so poslovali v prvih desetih mesecih leta, pa je prvo vprašanje za Slavka Kanalca, glavnega direktorja:

"Gospodarska situacija je bila v tem času ugodna in smo jo dobro izkoristili. Povedano drugače: cilje, ki smo si jih zastavili, smo uspešno uresničili. Res je, da prihaja do zastoja, vendar je to poleg tega, da je padanje naročil v novembru in decembru običajno, prav gotovo za pripisati gospodarski krizi, ki postavlja pred velik izziv tudi nišne igralce in proizvajalce specialnih izdelkov. V primerjavi z letom prej smo v tem času proizvedli celomesečno proizvodnjo več kot v enakem obdobju lani."

Je to posledica večjega obsega naročil ali zato, ker vam letos ni bilo treba ustavititi proizvodnje zaradi remonta v krški nuklearki?

"Imeli smo več naročil, čeprav drži, da letos ustavitve proizvodnje ni bilo, saj je tudi v jedrski elektrarni ni bilo."

Nafta se v svetu zaradi finančne krize in napovedane recesije ceni. Je tako tudi s surovinami, ki jih potrebujete v Acroniju?

"Cene surovin padajo, vendar so bile vmes tudi nenormalno visoke. Prišlo je do pričakovane korekcije, vse cene baznih surovin so padle."

Ali med kupci čutite negotovost pri naročilih za prihodnost?

"V celoti ne, čeprav je v posameznih panogah prisoten strah. V energetiki in infrastrukturi normalno poslujejo, negotovost pa se kaže v avtomobilski in gradbeni industriji. Vendar mi za avtomobilsko industrijo, na primer, ne proizvajamo veliko, zato zmanjšanja naročil za enkrat ne čutimo v takem obsegu."

Kdo so vaši kupci, kaj proizvajajo?

"Naš udarni program, nerjavna debela pločevina, gre predvsem v petrokemijo, kemično industrijo in pre-

hrambeno industrijo pa tudi industrijo papirja in celuloze, ki jim gre tudi v teh časih dobro. Za elektro industrijo proizvajamo jeklo za elektromotorje, kjer velja dobro povpraševanje. Pri debeli pločevini iz legiranih konstrukcijskih jekel je povpraševanje zelo dobro, čeprav se zavedamo, da se recesija pri gradbeni industriji že pozna."

Bi lahko ocenili, da gre podjetju dobro tudi v teh časih zaradi stalnega razvoja in stalnih inovacij?

"Podjetja, ki dejavnosti stalnih izboljšav ne poznajo oziroma jih ne upoštevajo dovolj, že imajo težave oziroma se bodo te vse bolj poznale. Mi dejavnost razvoja in stalnih izboljšav gojimo na vseh področjih, ne le prek oddelka razvoja in raziskav. Zaposlene spodbujamo, da prepoznajo priložnosti za napredek na vsakem koraku, nenazadnje to lahko delo naredi bolj zanimivo, pestro in dinamično."

Letos so vaši inovatorji znova osvojili zlato priznanje za inovacije, ki jo podeljuje Gospodarska zbornica Slovenije.

"Vsak posameznik nam veliko pomeni. Najprej je to priznanje za vsakega posameznika in tim, ki sodeluje pri inovaciji, izboljšavi. To je velika motivacija za njih, hkrati pa je to javno priznanje tudi za podjetje, ki vlaga v razvoj."

Prek tega ustvarjate dobro ime podjetja, po drugi strani pa ste letos med gorenjskimi delodajalci, ki so razpisali največje število štipendij. Ali je težko pridobiti mlade za delo v Acroniju?

"Ocenjujemo, da pri pridobivanju sodelavcev z visoko in višješolsko izobrazbo nimamo in ne bomo imeli težav. Največji osip imamo na področju pridobivanja mladih oziroma srednješolskega štipendiranja, saj se večina dijakov danes odloča za študij, zanimanja za službo pri 18 letih ni. Tako mladih je danes pri nas premalo. Pri študentih, kot sem dejal, podelimo veliko štipendij in ni težav, podpiramo pa tudi študij ob delu za naše sodelavce. Ti imajo že bogate izkušnje, z dodatnim znanjem pa bodo še hitreje napredovali. Z letošnjim šolskim letom imamo zato na Jesenicah višješolski študij metalurgije, kar 22 sodelavcev se je odločilo za sodelovanje."

Slavko Kanalec, glavni direktor Acronija

Se mladi težje odločajo za zaposlitev, ker velja, da je delo v proizvodnji pri vas težko?

"Drži, da se metalurške industrije drži sloves težkega dela. Krizo, ki prihaja, ali pa je v nekaterih segmentih že tu, vidim tudi kot korekcijo vrednot. V družbi smo prišli v situacijo, da se lahko veliko doseže že brez dela ali z malo napora. Osnovne vrednote, da brez dela ne gre, bomo morali na novo postaviti. Mi delamo v realnem sektorju, kjer je delo nekaj normalnega, enako je tudi s plačilom. Ustvarjati moramo dodano vrednost, po kateri je Acroni z dobrih 60 tisoč evrov na zaposlenega na leto med boljšimi v Sloveniji, rezultat pa ni slab niti za Evropsko unijo."

V preteklih letih ste veliko vlagali v okoljevarstvene projekte. Se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje?

"Acroni je v preteklih letih precej denarja namenil nakupu baznih naprav za varovanje okolja, ki jih prej niti nismo poznali. Danes ima nova oprema ali naprave že integriran del postopka, s katerim več kot zadostimo zahtevam po varovanju okolja. Pri vseh izpustih merimo emisije, ne le na leto, kot pravi zakon, ampak vsak teden. Šli bomo še korak dlje, na internetni strani bomo

objavljali analize naših izpustov. Popolnoma se bomo razgalili, vendar na to ne gledamo tako, ampak je to priložnost, da vseskozi prikazujemo realno stanje. Zavedamo se, da imamo le eno okolje, na nas pa je, da ga varujemo ali pustimo propadu. Zadnje ne pride v poštev, saj tu živimo in delamo in bo tako tudi v prihodnje."

Varovanje okolja pričakuje tudi lokalna skupnost. Kaj sicer vi pričakujete od lokalne skupnosti, okolja in kaj ona pričakuje od vas?

"Zavedamo se, da je potrebno sodelovati. Najprej se moram pogovarjati, predvsem pa nihče nič ne sme skrivati. To pri nas ni bil nikdar problem. Trudimo se za dobro sobivanje z lokalno skupnostjo in si želimo, da bi se prebivalci odločali za šolanje, da bodo videli prihodnost pri nas, saj želimo zagotoviti dobra delovna mesta in omogočiti osebnostni razvoj naših sodelavcev. Spodbujamo tudi življenje v občini, saj nam ne gre le za tone jekla, ampak, da se tudi naši sosedi vidijo v našem podjetju, da pomagamo društvom, upokojenecem, šolam pri izpeljavi njihovih projektov in tudi športu. Skupaj smo tako ali drugače povezani, zato moramo imeti skupne cilje in delati za njih."

Vrhunski inovatorji iz Acronija

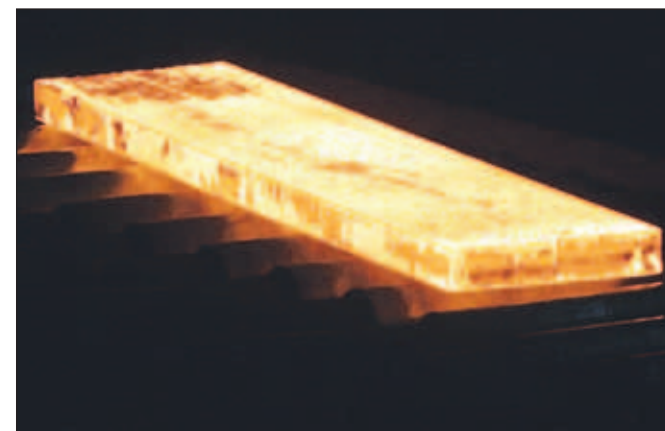
Acroni je letošnji dobitnik zlatega priznanja za inovacije, ki jih podeljuje Gospodarska zbornica Slovenija.

Jesenice - Tim strokovnjakov, ki so sodelovali pri zlatim priznanjem nagrajeni inovaciji, so: **Stanislav Jakelj** (vodja projekta), **Milan Klinar**, **Franci Perko**, **Jani Novak**, **Franc Zupan**, **Janez Katnik** in **Borut Lešnik**, in sicer za razvoj tehnološkega postopka za izdelavo nikljevih zlitin Invar, ki so ga na povsem novih temeljih razvili za vodilnega evropskega dobavitelja, francosko podjetje Imphy Alloys. Inovacija predstavlja revolucijo v izdelavi debele nerjavne pločevine, saj sedaj uporabljajo vroče ali hladno valjanje, namesto kovanja. Invar jeklo sestavljata zlitini železa in niklja, ki so jih v preteklosti uporabljali predvsem za izdelavo instrumentov, v zadnjih letih pa jih uporabljajo za gradnjo tankerjev, terminalov za utekočinjen plin, v letalski in vesoljski industriji, medicini in podobno. "Za Acroni predstavlja vrhstitev zlitine v proizvodni program pomemben korak k izpolnjevanju cilja usmerjanja proizvodnje v nišne proizvo-

Stane Jakelj

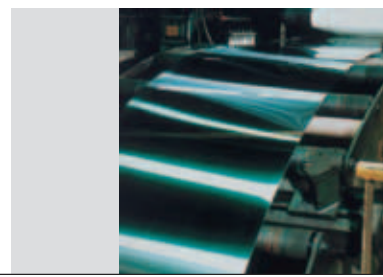
de na področju specialnih jekel, saj z navadnimi jekli in masovno proizvodnjo zaradi majhnih kapacitet ne moremo konkurirati. Takšni proizvodi zaradi tehnološke zahtevnosti in majhnih količin za mnoge niso zanimivi, podjetju pa le količina dobave Imphy Alloys predstavlja skoraj dva odstotka planiranega celotnega dobička.

ACRONI

ACRONI, d.o.o.
Cesta Borisa Kidriča 44
SI - 4270 Jesenice
T: +386 4 584 10 00
F: +386 4 584 11 11
E: uprava@acroni.si
W: http://www.acroni.si

Sij Slovenska industrija jekla
skupina

Prihodnost je na naši strani.

Prihodnost je na strani preudarnih in pogumnih, premišljenih in drznih.

Po osvojenih ciljih smo si zastavili nove, še zahtevnejše. Odličnost, nenehne izboljšave in neprekinjen razvoj nam kažejo smer. Pripravljene smo na nove korake. Z njimi bomo rasli in še nadalje presegali pričakovanja vseh, ki smo jim zavezani: zaposlenih, kupcev, partnerjev, delničarjev in okolja.

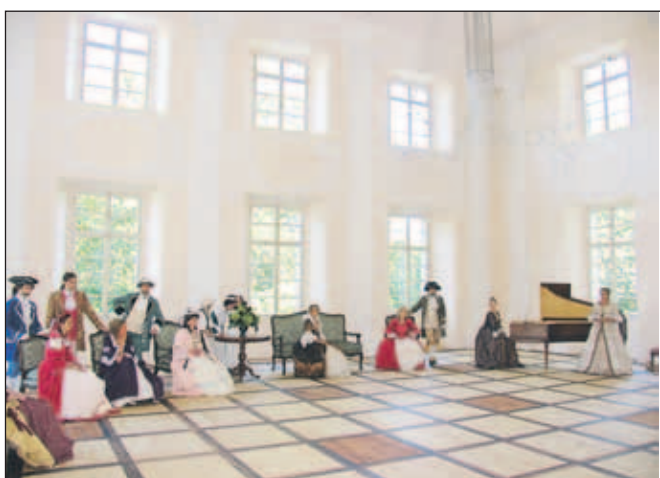
Družbe Poslovne skupine Sava:

- Sava, d.d. • Savatech, d.o.o. z zunanjetrgovinsko mrežo • Sava-GTI, d.o.o. • Sava Rol, d.o.o. • Savapro, d.o.o.
- Savarus, d.o.o. • Sava IP, d.o.o. • IP Nova, d.o.o. • IP Nova A, d.o.o. • Sava IPN, d.o.o. • Sava IMG, d.o.o.
- Sava Nova, d.o.o. • Sava Medical in storitve, d.o.o. • GIP Sava Kranj, d.o.o. • Ensa, d.o.o.
- Ensa BH, d.o.o. • Sava Ensa, doel • Energetika Črnomelj, d.o.o. | Sava-Schäfer, d.o.o.
- Sava Hoteli Bled, d.d. | Terme 3000, d.o.o. • Terme Radenci, d.o.o. • Terme Ptuj, d.o.o. • Terme Lendava, d.o.o.

SEJEM BIL JE ŽIV

V Kranju so za promotorja in gonilno silo oživitve izbrali Zavod za turizem Kranj, ki deluje v Kranjski hiši. Obnovili so jo s pomočjo denarja iz Norveškega finančnega mehanizma. | FOTO: GORAZD KAVČIČ

V Radovljici Graščino in staro mestno jedro obnavljajo že vrsto let, v sklopu projekta Sejem bil je živ pa so obnovili Linhartovo dvorano. Na ta način arhitekturni biser Gorenjske dobiva vse več privrženecv. | FOTO: MAJDA ODAR

V Škofji Loki se zaključuje obnova Sokolskega doma, ki bo namenjen kulturi in razvoju (kongresnega) turizma v občini, skozi koncerte pa so oživljali tudi staro mestno jedro.

Tržič je s Kulturnim centrom Tržič pridobil eno najlepših, najmodernejših opremljenih in akustično najboljših kulturnih dvoran na Gorenjskem. Hkrati center postaja dom kulture v občini. | FOTO: ARHIV OBČINE TRŽIČ

Pet investicij v pet gorenjskih mest

► 1. stran

BOŠTJAN BOGATAJ

Petim gorenjskim mestom je pred dvema letoma s projektom Sejem bil je živ uspelo prek Norveškega finančnega mehanizma pridobiti 1,2 milijona evrov za izvedbo 1,15 milijona evrov vrednih investicij v starih mestnih jedrih petih gorenjskih zgodovinskih mest. V Kranju so se lotili obnove Kranjske hiše, v kateri sedaj deluje Zavod za turizem Kranj, namenjen promociji turizma v mestu in trženju lokalnih izdelkov. V njem že skoraj leto deluje turistično informativni center z internetnim kotičkom in prodajalna z izdelki domače in umetnostne obrti, svoj prostor tu najdejo tudi predstavitve, delavnice, razstave in drugi dogodki. Odprtje novega objekta pa ni bil cilj, ampak le pot kranjske lokalne skupine, ki uresničuje zamisli, da bo staro mestno jedro živelo skozi vse leto.

V Radovljici so pred slabim letom v sklopu projekta Sejem bil je živ odprli Linhartovo dvorano v radovljiški graščini. Z večnamensko baročno dvorano so v Radovljici želeli še povečati utrip starega mestnega jedra, ki ga sicer že vrsto let lastniki posameznih objektov obnavljajo. Občina pa z investicijami v javne površine in prireditvami skrbi za vse večjo privlačnost enega od gorenjskih zgodovinskih biserv. Sinonim lepega in razvijajočega življenja v starem mestnem jedru je zago-

Na Jesenicah so odprli trg pred Ruardovo graščino na Stari Savi. Spomladi so trg predali namenu in do danes pripravili številne prireditve. | FOTO: ARHIV MLADINSKEGA CENTRA JESENICE

tovo Jože Andrejaš, podjetnik, ki je v družinski gostilni Lectar pred skoraj dvema letoma odprl še Lectarso delavnico, letos pa obiskovalcem ponudil še prenočišča. Spomladi so na Jesenicah predali namenu trg pred Ruardovo graščino v kompleksu Stare Save. Na tem območju se v zadnjih letih oblikuje mestno jedro, dolgoročni cilj tega območja pa je oblikovanje zaokrožene celote, ki jo sestavlja bogata kulturna in tehniška dediščina v Muzejski kompleksu Stara Sava. Letos so dokončno uredili še rake, za obnovo Ruardove graščine, Plavža in delavnic pa so pripravljali projektno dokumentacijo. Delno so opremili cerkev sv. Roka, prihodnje leto bo na vrsti obnova Kolperne in Ruardove graščine ter dostop do Plavža. Poleg Občine v razvoj in obnovo Stare Save vlagajo tudi

zasebniki, kot je Damjan Jensterle, ki je na tem območju odkupil Korenovo hišo in jo bo preuredil v Barvarnico - čajnico z galerijo in trgovino z materialom za umetniško in ljubiteljsko ustvarjanje. V sklopu projekta Sejem bil je živ je Občina Tržič obnovila Kulturni center Tržič in ga v začetku septembra tudi svečano odprla. Namenjen je kulturnim prireditvam za vse generacije. V njem bo kmalu domoval Pihalni orkester Tržič, svoje mesto pa bodo v njem lahko našla vsa kulturna društva iz občine. "Sedanjni prostori so dotrajani in veliko premajhni oziroma smo jih že zdavnaj prerasli. Vedno več nas je, imamo veliko inštrumentov, zato se zelo veselimo novih prostorov," je pred vselitvijo povedal Vid Meglič, predsednik tržiške godbe. Dvorana v kulturnem centru je ena redkih dvoran

na Gorenjskem, če ne celo edina, s kakovostno akustiko in tako primerna za velike umetniške dosežke.

V Škofji Loki so se lotili obnove Sokolskega doma, najprej z denarjem iz Norveškega finančnega mehanizma, nato še z evropskim denarjem iz naslova Razvoja regij. Z obnovo bodo pridobili prostore za kulturo, seminarje, delavnice, srečanja, koncerte, ..., vse skupaj s ciljem, da bi mesto zaživelo in bi v mesto pritegnili kar za tretjino več turistov kot sedaj. Zelo veliko obiskovalcev so v dobrem letu uspeli pritegniti z odmevnimi koncerti in drugimi prireditvami, ki so jih poimenovali Pisana Loka. Med najbolj odmevnimi sta bila koncerta Jana Plestenjaka in skupine Siddharta, ki sta Mestni trg napolnila z okoli 7.000 obiskovalci.

Z vztrajnostjo do prepoznavnosti

META PIRC, BSC KRANJ

Na regionalni razvojni agenciji ob podpori občin in Odbora za regionalni marketing že drugo leto izvajamo marketinško akcijo Gorenjska Gremo gor. Znak in udarni slogan akcije, s katero širimo v Regionalnem razvojnem programu Gorenjske začrtane razvojne ambicije in podjetniški duh, postajata vse bolj prepoznavna med Gorenjci, podjetji, inštitucijami in drugimi akterji ter tudi v tuji javnosti. Celostna grafična podoba je bila prvič širše javno predstavljena pred letom, ko smo ob razvojnem forumu postavili panoje, t. i. gorenjska stojala, predstavili sestavljanke in drug dvojezičen promocijski material, predvsem pa brošuro z jasno predstavljenim razvojnem

programom. Ob ogromno razdeljenih izvodih brošure in drugega promocijskega materiala, panojih v prostorih občinskih uradov pa se je v obdobju predsedovanja Slovenije Evropski uniji z gorenjskimi razvojnimi prizadevanji seznanila tudi tuja javnost. Na Brdu pri Kranju, kjer se je odvila večina dogodkov ob predsedovanju, so udeleženci prejeli več kot petsto izvodov brošure v angleškem jeziku. K pozitivni identifikaciji regije in njenih razvojnih ciljev bistveno prispevajo tudi podjetja in javne ustanove z uporabo slogana in logotipa Gorenjska Gremo gor. Celostno grafično podobo akcije so na svoje komunikacijske materiale že dodala nekatera gorenjska podjetja, občine, turistična, kulturna in športna

zdrženja, ekološke kmetije, izobraževalne ustanove, mediji in drugi. V razvojni agenciji si želimo uporabo logotipa in slogana še razširiti in vabimo k sodelovanju (podrobna navodila o brezplačni uporabi in prijavi na www.gorenjska.org). Vsak mesec v Regionalni razvojni agenciji Gorenjske pripravljamo elektronske novice Gremo gor (tudi za te sprejemamo prijave), s katerimi obveščamo o aktualnih temah regionalnega razvoja, možnostih sodelovanja na razpisih, napovedujemo dogodke in podobno. Na spletni strani so objavljeni tudi posnetki objavljenih radijskih oddaj, ki jih povprečno dvakrat na mesec pripravljamo v sodelovanju z gorenjskimi radijskimi hišami. V oddajah z relevantnimi nosilci razvoja

Gorenjske in gosti obravnavamo ključne teme uresničevanja razvojnega programa. V želji po čim širši obveščenosti Gorenjk in Gorenjcev o regionalnem razvoju v zadnjem letu ali dveh letos drugič izdajamo pričujočo priložo Gorenjskega glasa. Da bo Gorenjska vedno v skladu s svojim sloganom, je obveščanje in vedenje o projektih, zakaj so ti nujni za pospešen razvoj Gorenjske, kdo in v kolikšni meri jih financira ter kdo je za njih zaslužen in odgovoren, nepogrešljivo tudi v prihodnje.

